

ULKOASIAINMINISTERIÖ
UTRIKESMINISTERIET

Årsberättelse för det nordiska samarbetet 2016

Till Finlands delegation
i Nordiska rådet

En ny Svan är född! Bild: Norden.org

Omslagsbild: De nordiska samarbetsministrarna sammanträdde i naturcentrumet Haltia i Noux i februari 2016. Bild: Utrikesministeriet

Årsberättelsens sammandrag är skrivna av ministerier, organisationer och sekretariatet för nordiskt samarbete vid utrikesministeriet.

Förord

Den största utmaningen under Finlands ordförandeskap i Nordiska ministerrådet (NMR) gällde den fria rörligheten i Norden. De tillfälliga gränskontrollerna i de nordiska länderna innebar att såväl principen för fri rörlighet i Norden som integriteten i fråga om Schengensystemet måste stärkas och det nordiska gränshinderarbetet effektiviseras.

De nordiska statministrarna understödde vid sitt sammanträde i september 2016 på Åland samarbetsministrarnas mål att göra Norden till det mest integrerade området i världen. Under årets lopp inleddes också ett projekt för utveckling av det nordiska lagberednings- och lagstiftningssamarbetet.

Nordiska ministerrådet tog med Finland som ordförande ansvar för hanteringen av flykting- och asylkrisen genom att grunda ett nordiskt stödprogram för integration och ett kompetenscenter för integration som inledde sin verksamhet i Stockholm.

Huvudtemana för Finlands ordförandeskap var vatten, natur och människor. De övergripande temana gick ut på att uppnå större nordisk nytta i EU, undanröja gränshinder och främja digitaliseringen. Temat kring internationella vattenfrågor blev ett ämne som behandlades i den nordiska debatten.

Med Finland som ordförande genomfördes 2016 ett omfattande projekt för modernisering av det nordiska samarbetet (Nytt Norden 2.0), genom vilket man strävade efter att skapa mer flexibla samarbetsmodeller med högre reaktionshastighet. Finland representerades av Kimmo Sasi i den arbetsgrupp som tillsattes som stöd för moderniseringsprojektet. Under Finlands ledning fattades också beslut om nya verksamhetsätt som ska införas för att öka det nordiska inflytandet i EU och effektivisera det enhetliga genomförandet av EU-rättsakter i Norden. Under ordförandeskapsåret betonades också det nordiska samarbetet när det gäller att främja digitaliseringen.

NMR:s samarbetsprogram i nordvästra Ryssland inleddes på nytt 2016. Inledningsvis låg fokus på hälsovårds- och miljöskyddsprojekt samt medborgarorganisationsstöd som genomförs direkt av de nordiska huvudstäderna och av det nordiska sekretariatet i Köpenhamn eller de nordiska instituten. Detta arrangemang gjorde det möjligt att genomföra samarbetsprogrammet trots att Nordiska ministerrådet har lagt ned verksamheten vid sina kontor i Ryssland. Även det täta samarbetet med de baltiska länderna fortsatte under 25-årsjubileet för Nordiska ministerrådets kontor.

Det aktiva gränshinderarbetet fortsatte under 2016. Ordförande för gränshinderrådet var Finlands representant Risto E.J. Penttilä. Man ville också fästa vikt vid gränshinder som hinder för tillväxt och sysselsättning. Ministerrådet fortsatte med sina strategiska genomlysningar av olika sektorer. 2016 inleddes en genomlysning av energisektorn som genomförs av Jorma Ollila.

Finlands ordförandeskap stärkte Finlands nordiska identitet och skötseln av uppgifter som hänför sig till det nordiska samarbetet i hemlandet. Finland har ett framgångsrikt ordförandeskapsår bakom sig som engagerade hela den finländska statsförvaltningen.

Helsingfors den 1 april 2017

Anne Berner
Minister för nordiskt samarbete

Innehållsförteckning	
Förord	3
POLITISKA RIKTLINJER FÖR DET NORDISKA SAMARBETET	5
Statsministrarnas samarbete	5
Samarbetsministrarna	6
Det nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet	7
Försvarspolitiskt samarbete	7
Samarbete om utrikeshandel	8
Samarbete i utvecklingsfrågor	8
HORISONTELLA FRÅGOR	9
Gränshinder och att underlätta nordbornas vardag	9
Hållbar utveckling	13
Den nordliga dimensionen, gränsregionerna och de regionala råden	14
Ungdomssamarbete	14
Främjande av svenska språket	17
De självstyrande områdenas ställning och delaktighet	18
NORDISKT SAMARBETE INOM OLIKA SEKTORER	19
Kultursamarbete	19
Samarbete på utbildnings- och forskningsområdet	21
Miljö	24
Näringslivs-, energi- och regionalpolitik	25
Nordiskt samarbete inom ekonomi- och finanssektorn	28
Jord- och skogsbrukssektorn samt fiske- och livsmedelssektorn	29
Social- och hälsovårdspolitik	33
Samarbete om arbetslivet	37
Lagstiftningssamarbete och annat rättsligt samarbete	39
ÖVRIGT NORDISKT SAMARBETE	42
Samarbete inom konsumentfrågor	42
Trafik	42
Samarbete inom gränssäkerhet	42
Invandrings- och medborgarskapsfrågor, inklusive det nordiska	43
samarbetet kring invandrings- och flyktingkrisen	43
Nordiskt samarbete kring integrationen av invandrare och flyktingar	43
Arbete mot människohandel	44
Samarbete inom räddningsarbetet	44
Polissamarbete samt polis-, tull- och narkotikasamarbete	46
Samarbete i samefrågor	47
Samarbete kring ländernas profilering	48
BILAGOR	50
Nordiska ministerrådets budget för 2016	50
Nordiska möten, seminarier och konferenser 2016	51

POLITISKA RIKTLINJER FÖR DET NORDISKA SAMARBETET

Statsministrarnas samarbete

Samarbetsministrarna sammanträdde tre gånger under året. I samband med konferensen om Syrien i februari diskuterade de flyktingsituationen och de tillfälliga gränskontrollerna mellan de nordiska länderna. Sommarmötet hölls för första gången på Åland i slutet av september, och i samband med Nordiska rådets (NR) session hölls ett möte i Köpenhamn på hösten. På Åland och även i Köpenhamn träffade statsministrarna dessutom representanter för de självstyrande områdena samt representanter för Nordiska rådet och ministerrådet. I Köpenhamn hölls också ett möte med NR:s presidium och ett traditionellt möte med kolleger från de baltiska länderna.

De nordiska statsministrarna träffade sina kolleger från de baltiska länderna i samband med NR:s session.

Foto: Magnus Fröderberg/Norden.org

På agendan för mötet på Åland fanns EU:s aktuella situation, säkerhetsläget i Östersjön, samarbetet mellan Norden och USA, moderniseringen av det nordiska samarbetet, digitaliseringen och telekommunikationen samt energisamarbetet. Statsminister Sipilä betonade de nordiska ländernas möjlighet att tillsammans vara föregångare inom digitalisering.

Statsministrarnas traditionella sommarmöte hölls för första gången på Åland. *Foto: Laura Kotila*

Under diskussionerna på Nordiska rådets session fokuserade statsministrarna på förnybara bränslen och digitaliseringen. Med NR:s presidium diskuterades ämnet hållbar utveckling och med representanterna för de självstyrande områdena bland annat prioritetsområdena under Norges kommande ordförandeskap samt interaktionen mellan Norden och EU.

Statsminister Sipilä deltog dessutom i olika evenemang under Finlands ordförandeskap i NMR. Han invigde ett seminarium i samband med FN:s vattendag och Unescos seminarium om yttrandefrihet som anordnades i Helsingfors och där man firade den nordiska traditionen av dokument- och yttrandefrihet.

Samarbetsministrarna

Foto: Morten Brakestad/Norden.org

Minister för nordiskt samarbete Anne Berner var ordförande för alla möten som samarbetsministrarna höll under ordförandeskapsåret.

Samarbetsministrarna sammanträdde fem gånger under året: i februari i Noux, i april i Oslo i samband med NR:s temasession, i juni och september i Köpenhamn och i oktober i Köpenhamn i samband med NR:s session.

På de nordiska statsministrarnas initiativ beslutade samarbetsministrarna om ett nytt samarbetsprogram för integration av flyktingar och

invandrare vars genomförande har påbörjats. Den andra fasen av reformen av NMR fortsatte. Målet med reformen är att dels öka den politiska relevansen, dels göra samarbetet mer relevant ur medborgarnas och näringslivets perspektiv. Beslut om åtgärder som ska vidtas inom temat Norden och EU fattades i december. Norge fortsätter att bearbeta temat under sitt ordförandeskap 2017.

Man fortsatte att bedriva ett aktivt gränshinderarbete. Särskild fokus lades på området Torneå-Haparanda.

Efter nedläggningen av NMR:s kontor i nordvästra Ryssland inleddes ett nytt samarbetsprogram 2016. De nordiska samarbetsministrarna beslutade i februari 2016 om ett nytt program på cirka 15 miljoner danska kronor (cirka 2 miljoner euro). Finansieringen är nästan lika stor som det projektprogram som de nedlagda kontoren administrerade.

Samarbetsminister Berner presenterade på NR:s session ministerrådets redogörelse om EU-samarbetet, redogörelsen om budgeten för 2017 samt samarbetsministrarnas redogörelse för 2016. Minister Berner förde också en politisk dialog med NR om rekommendationerna i två etapper, i januari och i samband med NR:s session. Dessutom ansvarade hon tillsammans med NR:s sekretariat för budgetförhandlingarna med Nordiska rådet för 2017.

De sju prioritetsprojekten under Finlands ordförandeskap inleddes 2016. Projekten pågår i tre år och upphör således först 2018.

Det nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet

Det nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet har utökats och utvecklats under de senaste åren. De nordiska länderna kan tillsammans stärka säkerheten i sina respektive områden och öka sitt inflytande i frågor som gäller främjande av den internationella säkerheten.

Finland var under 2016 ordförande för det inofficiella nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet (N5). Att utveckla och fördjupa det nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet hörde till de främsta målen under Finlands samordningsperiod. Som ett resultat av arbetet nådde man under Finlands ledning samförstånd om att fördjupa och utvidga det utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet, och man enades också om vissa konkreta samarbetsteman. Finland strävade också efter att främja ett kontinuerligt N5-samarbete och ett samarbete mellan ordförandeskapen.

I maj 2016 anordnades ett nordisk-amerikanskt toppmöte i Washington DC. Finland samordnade i egenskap av ordförande beredningen av ett uttalande om toppmötet för de nordiska ländernas del. Under 2016 stödde de nordiska länderna Sveriges framgångsrika kampanj för en plats i FN:s säkerhetsråd 2017–2018. Man fortsatte att bedriva ett nära nordiskt krishanteringssamarbete och att fördjupa samarbetet mellan utrikesförvaltningarna. De nordiska länderna fortsatte sin utrikes- och säkerhetspolitiska dialog med tredjeländer, bl.a. den regelbundna säkerhetspolitiska dialogen kring Nordeuropas närområden (det s.k. e-Pine-samarbetet) som fördes med de baltiska länderna och USA.

Under 2016 hölls tre utrikesministermöten under Finlands ledning: i maj i Borgå, i början av oktober i New York och i början av november i Köpenhamn.

Försvarspolitiskt samarbete

2016 var Danmark ordförande för Nordefco.

Den säkerhets- och försvarspolitiska dialogen fortsatte med fokus på bland annat säkerhetsläget i Östersjön och internationell krishantering. En säker förbindelse upprättades mellan de fyra nordiska försvarsförvaltningarna.

Särskilda insatsområden var övningsarbetet, arrangemang som underlättar rörlighet över ländernas gränser, krishanteringen, stödet till tredjeländers kapacitetsutveckling och samarbetet kring försvarsmateriel. 2016 undertecknade de nordiska ministrarna ett samförståndsprotokoll om att förenkla nordiska truppers ankomst till andra nordiska länders territorium i fredstid. Danmark, Norge och Sverige avtalade dessutom om användningen av reservlandningsplatser i militär luftfart. Finland ansluter sig till arrangemanget våren 2017, när detta blir möjligt i och med den reviderade lagen om territorialövervakning. Danmark lyfte också fram två nya insatsområden: stödet till beredskapsstyrkorna i Östafrika samt ett ökat FN-samarbete. 2016 slutfördes också det tekniska arrangemanget kring flygvapnens transportsamarbete som gäller särskilt det nordiska samarbetet i FN-operationer.

Bland de aktuella och pågående projekten kan nämnas samarbetsmöjligheter kring utbyte av luftlägesbilder, verkställandet av arrangemanget kring förenklade militära rörelser över gränserna och samnordiska upphandlingar. Finland övertar ordförandeskapet efter Danmark 2017. Fokusområdena för ordförandeskapet bereddes under 2016 i dialog med de övriga nordiska länderna.

Samarbete om utrikeshandel

De nordiska utrikesministrarna sammanträdde i början av november i Köpenhamn i samband med Nordiska rådets session. De centrala temana för mötet var de nordiska ländernas roll när det gäller att främja frihandel, inklusive diskussionen om TTIP och Ceta samt handelspolitiska aspekter på brexit. Andra ämnen som diskuterades var de aktuella WTO-frågorna och frihandelsavtalsförhandlingarna med Japan. Finland var ordförande för mötet.

Samarbete i utvecklingsfrågor

De nordiska utvecklingsministrarna sammanträdde under utrikeshandels- och utvecklingsminister Kai Mykkänenens ledning i Köpenhamn i samband med Nordiska rådets session den 2 november 2016. Ministrarna diskuterade bland annat verkställandet av målen för hållbar utveckling, finansieringsinstrumenten för utveckling inom den privata sektorn, migrationen, bräckliga stater, förhållandet mellan humanitärt bistånd och utvecklingsbistånd samt klimatfrågor.

Nordiska utvecklingsfonden NDF fortsatte att utveckla sin verksamhet 2016, som var dess första verksamhetsår efter att den nya strategin godkändes 2015. NDF satsade alltså på samarbete med multilaterala finansieringsinstitutioner för regional utveckling, men i enlighet med den nya strategin har man börjat utveckla ett samarbete även med den privata sektorn. 2016 godkände direktionen tio nya projekt med en sammanlagd finansiering på 54,3 miljoner euro.

De nordiska länderna är i samma röstningsgrupp i Världsbanken och i de regionala utvecklingsbankerna (Afrikanska utvecklingsbanken, Asiatiska utvecklingsbanken, Latinamerikanska utvecklingsbanken). Samordning inom röstningsgrupperna är också den viktigaste samarbetsformen genom vilken de nordiska representanterna regelbundet diskuterar utformningen av de gemensamma ståndpunkterna. Finlands treårsperiod som styrelserepresentant i Världsbankens och Afrikanska utvecklingsbankens direktion löpte ut i juni. Under denna period hade Finland en stark roll i främjandet av det nordiska samarbetet i dessa utvecklingsbanker.

De nordiska länderna samarbetade tätt i FN:s utvecklingsfrågor, bland annat inom FN-organisationernas förvaltningsorgan, genom gemensamma anföranden och genom att anordna samnordiska möten med FN-organisationer från tjänstemanna- till ministernivå. De nordiska länderna tillsammans hörde till de största bidragsgivarna till flera av FN:s utvecklingsorganisationer även finansiellt.

Inom internationell miljöpolitik arrangerades årliga nordiska konsultationer på tjänstemannanivå med ledningen för FN:s miljöprogram (Unep).

När det gäller humanitärt bistånd bildar de nordiska länderna tillsammans en betydande aktör och finansiär. Ländernas tjänstemän sammanstrålar i samband med internationella konferenser och utbyter regelbundet information. 2016 hölls det årliga mötet med FN:s samordnare för katastrofhjälp i Oslo, och de ministrar som ansvarar för utvecklingssamarbetet publicerade en gemensam artikel om det humanitära läget i världen före det humanitära toppmötet i maj.

HORISONTELLA FRÅGOR

Gränshinder och att underlätta nordbornas vardag

2016 fortsatte genomförandet av strategin och handlingsplanen för nordisk mobilitet för 2014–2017, "Femtiosex nordiska kombinationer". Gränshinder var ett övergripande tema under Finlands ordförandeskap 2016. Som ett projekt under ordförandeskapet inleddes också ett treårigt utvecklingsprojekt för statistikföring av gränshinder vid Statistikcentralen i Finland.

Gränshinderarbetet under Finlands ordförandeskap i Nordiska ministerrådet

Under Finlands ordförandeskap arbetade man för att hålla gränshinderfrågorna på ministerrådets agendor samtidigt som man främjade förebyggande arbete och fäste vikt vid gränshinder i konsekvensbedömningarna när ny EU-lagstiftning bereddes och genomfördes. Särskild fokus lades på att lyfta fram gränshindren som belastningar som hämmar den ekonomiska tillväxten och arbetskraftens rörlighet.

Det treåriga nordiska projektet för att utveckla statistiken över gränshinder i de nordiska länderna påbörjades vid Statistikcentralen i Finland. Nordiska samarbetskommitténs möte om gränshinder och ett gränshinderrådsmöte anordnades i Torneå och Haparanda i december.

En länkportal för små och medelstora företag öppnades (www.nordenbusiness.org) och i slutet av 2016 avskaffade Norge sin ensidiga praxis med deposition av moms som gällt Finland och som utgjort ett hinder för näringslivet framför allt i norra Finland.

Gränshinderaktörernas rådgivningskommittéarbete, som samordnas av Pohjola-Norden och Hallå Norden, fortsatte under 2016. Ordförande för kommittén var riksdagsledamot Anna-Maija Virolainen.

Gränshinderrådet

Finland utsåg i december 2015 Centralhandelskammarens verkställande direktör Risto E.J. Penttilä till sin representant i gränshinderrådet och samtidigt till ordförande för gränshinderrådet 2016. Gunnar Westerholm fortsatte som Ålands representant i gränshinderrådet. Gränshinderrådet inledde sin verksamhet 2014 och dess mandat upphör 2017. I december 2016 inleddes en diskussion om evalueringen av verksamheten och verksamhetens fortsättning.

Gränshinderrådet höll fyra möten under året. Vid dessa avtalades om 29 gränshinder som prioriterades 2016. Bland de gränshinder som Finland prioriterade kan nämnas erkännandet av yrkeskvalifikationer, rätten till ersättning för patientresor, den finska fyramånadersregeln, de varierande byggnadsbestämmelserna, gränsstatistikföringen, digitala verktyg inom den offentliga sektorn samt den bristfälliga informationen till små och medelstora företag om att bedriva verksamhet i andra nordiska länder.

Gränshinderrådet har som mål att undanröja 5–10 hinder per år, och 2016 undanröjdes 12 gränshinder, av vilka 8 löstes och 5 avskaffades helt. Gränshinderrådets verksamhetsberättelse för 2016 finns på ministerrådets webbsidor. (<http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1070203/FULLTEXT01.pdf>) Andra aktuella frågor under 2016 var flyktingkrisen och de tillfälliga gränskontrollerna. Gränshinderrådet beslutade att det ska fokusera på de gränshinder som finns på dess arbetslista.

Utöver att undanröja befintliga gränshinder fokuserar gränshinderrådet också på förebyggande arbete, som är det bästa sättet att förhindra att nya gränshinder uppstår.

Dialogen med näringslivet och parterna i arbetslivet, som inleddes 2015 under Danmarks ordförandeskap i Nordiska ministerrådet, fortsatte 2016.

Information, rådgivning och kartläggning av gränshinder

Enligt strategin och handlingsplanen för nordisk mobilitet spelar de nordiska informationstjänsterna, inklusive Hallå Norden och Nordkalottens Gränstjänst som bägge verkar i Finland, en viktig roll när det gäller att kartlägga och samla information om gränshinder. Under året anordnades sammanlagt fyra gemensamma möten där samarbetet mellan olika rådgivningstjänster utvecklades vidare.

Rådgivningstjänsten Hallå Norden, som finansieras av Nordiska ministerrådet och i Finland administreras av Pohjola-Norden, har på sin webbplats satsat på att ge klar och exakt information som granskats av myndigheterna. Detta var andra året i rad som webbplatsen hade över en miljon besökare, och antalet besökare ökar hela tiden. Nordiska ministerrådets nya visuella identitet gjorde också Hallå Nordens rådgivningssidor åskådligare, och besökarna hittar nu lättare den information de söker.

Förutom att erbjuda information till privatpersoner arbetar Hallå Norden hårt på att bygga nätverk och utbyta information med myndigheter och politiska beslutsfattare. Hallå Norden beredde under årets lopp flera utredningar gällande gränshinder, anordnade 21 seminarier och var medarrangör för fler än 19 andra evenemang. Två av dessa seminarier anordnades i Finland, närmare bestämt av Nordkalottens gränstjänst, och bägge fokuserade på gränshinder. Det ena seminariet riktade sig till företag och näringslivet och bar titeln "Gränser är en möjlighet – företagsverksamhet som motor för ekonomisk tillväxt". Det andra seminariet, *Jag gränsarbetare!*, var riktat till arbetstagare och fokuserade på arbetslöshets- och sjukförsäkringarnas samt beskattningens inverkan ur gränsarbetares synvinkel. Utöver detta anordnade Hallå Norden över 200 möten och träffar med personer som arbetar med gränshinder, mobilitet och nordiska frågor.

Inom statsförvaltningen skedde informationsutbyte på området gränshindersamarbete i Pohjola-Nordens rådgivningskommitté, som sammanträdde tre gånger under året. Rådgivningskommittén består av Finlands representant i Gränshinderrådet, Nordiska ministerrådets Hallå Norden (Finland) samt Nordkalottens Gränstjänst (Finland–Norge och Finland–Sverige). I rådgivningskommittén ingår också representanter från Finlands riksdag, sekretariatet för nordiskt samarbete vid utrikesministeriet, internationella enheten vid riksdagens kansli i Finland, arbets- och näringsministeriet (ANM), social- och hälsovårdsministeriet, justitieministeriet, Skatteförvaltningen, Folkpensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen, Utbildningsstyrelsen, Centret för internationell mobilitet och internationellt samarbete Cimo och Befolkningsregistercentralen. I Pohjola-Nordens rådgivningskommitté samlas representanter från olika förvaltningsområden och ministerier för att diskutera aktuella nordiska frågor och i synnerhet gränshinderarbetet inom olika samarbetsområden. Den omfattande rådgivningskommittén är unik i sitt slag i Norden, och det informationsutbyte som sker inom kommittén är viktigt för deltagarna. Rådgivningskommittén sammanträdde cirka två veckor före Gränshinderrådets möten. Den information som medlemmarna i rådgivningskommittén förde fram på mötena beträffande rörligheten och vilka hinder det i detta avseende finns mellan de nordiska länderna gav Finlands representant i gränshinderrådet en helhetsbild över Finlands nuläge när det gäller gränshinder. Kommitténs viktigaste uppgift har varit att möjliggöra ett informationsutbyte mellan olika aktörer i samhället och i ett tidigt skede identifiera och rapportera om gränshinder.

Nordkalottens Gränstjänst Finland–Sverige

Nordkalottens Gränstjänst Finland–Sverige är en av de rådgivningstjänster i gränsområden som verkar i Nordiska ministerrådets regi. Dess verksamhetsställe finns i Torneå. Verksamheten vid TornioHaparanda-kontoret bygger på årlig finansiering från Nordiska ministerrådet och Nordkalottrådets projektfinansiering, och arbetet på kontoret sköts av en arbetstagare, närmare bestämt en koordinator.

De fyra viktigaste arbetsuppgifterna för Nordkalottens Gränstjänst är följande:

1. Information

För företag och medborgare som verkar över landsgränserna är det viktigt att få rätt information. Gränstjänsten erbjuder kunderna aktuell och samlad information som baserar sig på expertis och ett fungerande myndighetsnätverk.

Gränstjänsten Sverige–Finland hade totalt 3 949 kunder under 2016. Sammanlagt 393 medborgare och 165 företag fick personlig kundbetjäning. Av de privatpersoner som tog kontakt kom 56 procent från Finland. Privatpersonernas frågor och problem gällde i första hand arbetslöshets-, sjuk- och socialförsäkringar, beskattning, ålderspension och sjukpension. De övriga frågorna handlade om flytt, studier, sjukvård och arbetssökande.

Antalet företag som kontaktade tjänsten ökade ytterligare 2016. Totalt 70 procent av alla frågor som gällde näringslivet kom från finländska företag. Frågorna gällde främst hur man startar ett företag i Sverige och/eller Norge, arbetsgivaravgifter, A1-intyg, beskattning, försäkringar samt olika tillstånd och licenser.

2. Gränshinder

Gränstjänsten deltar aktivt för att lösa frågan om gränshinder. Oftast uppdagas gränshindren i ett gränsområde. Då gör Gränstjänsten en första analys och utreder vad hindret beror på, om problemet kan lösas på lokal, regional eller nationell nivå eller om det är fråga om ett gränshinder som bör finnas på gränshinderrådets prioriteringslista. Gränstjänsten informerar gränshinderrådets medlemmar om gränshindret och för in det i gränshinderdatabasen.

Nordkalottens Gränstjänst har dokumenterat närmare 106 gränshinderfall. Största delen av fallen har lösts genom att Nordkalottens Gränstjänst har varit i kontakt med den berörda myndigheten. 2016 antecknades tre nya gränshinder mellan Finland och Sverige i Nordiska ministerrådets informationsnätverk om gränshinder.

3. Arbetsmarknaden

Gränstjänsten medverkar i gränsöverskridande rekryterings- och informationsevenemang i Finland och Sverige.

Gränstjänsten medverkade i rekryteringsevenemanget European Job Day i Björneborg tillsammans med Finlands och Sveriges Eures-nätverk samt i ett Mega Matchmaking-evenemang som anordnades i Uleåborg.

Nordkalottens Gränstjänst i Skibotn

Gränsområdenas rådgivningstjänst Nordkalottens gränstjänst i Skibotn är den enda nordiska rådgivningstjänsten i gränsområden som betjänar tre länder (Finland, Norge och Sverige). Det norska kontoret verkar i Nordkalottencentret och drivs av två fast anställda: en koordinator och en NAV-specialist, vars tjänst har öronmärkts för Gränstjänstens verksamhet och finansieras direkt på nationell nivå (Arbets- och velferdsdirektoratet). Koordinatortjänsten finansieras i början av året av Nordkalottens råd, Storfjords kommun och Tromsö län och i slutet av året med Interreg-projektfinansiering; Nordkalottens Grensetjenste – näringslivsveiledning (utveckling av tjänsten för näringslivet).

Det norska kontoret kontaktades närmare 1 900 gånger, i 63 procent av fallen från Finland, såväl av privatpersoner som av företag, organisationer och myndigheter. Gränstjänstens budget belastas av stora resekostnader; det är långa avstånd till alla platser i norr, och flygresorna förorsakar extra övernattningskostnader. Anlitandet av översättningstjänster (norska–finska) orsakar extrakostnader. Verksamhetens kvalitet och kontinuitet är helt beroende av om Gränstjänstens kontor i Norge får mer resurser via tilläggsfinansiering.

Kontoret i Skibotn kontaktas framför allt av finländska arbetstagare och företagare i byggnadsbranschen på grund av praktiska problem, för att söka kontakter och samarbetsnätverk samt för rekrytering av arbetskraft. Språkproblem upplevs oftast vara ett stort problem och utgöra ett hinder för verksamhet och handel. Den mycket låga arbetslösheten framför allt i norra Norge återspeglas i Gränstjänstens verksamhet. Allt fler småföretagare från norra Finland överväger att expandera sin företagsverksamhet till Norge och behöver praktiska råd i etableringskedet.

Gränshinderarbetet kräver mycket resurser och kontoret i Skibotn fokuserade särskilt på harmoniseringen av de norska kraven gällande utbildningen i elbranschen. Detta gränshinder kunde lösas delvis i och med att Norge slopade kravet på arbetspraktik. Vidare har man utrett bl.a. momsfrågor i anslutning till införsel av svenska och finska arbetsmaskiner samt frågor om digital identifiering.

Nordisk gränsöverskridande statistikutredning om rörlighet och förmåner

Nordiska ministerrådet vill bidra till ett öppnare Norden. För tillfället finns det fortfarande många lagar och bestämmelser som stör eller rentav hindrar nordbor från att flytta till och studera eller arbeta i ett annat nordiskt land. Målet med det så kallade gränshinderarbetet är att undanröja dessa hinder.

Ett av prioritetsprojekten under Finlands ordförandeskap är ett projekt som samordnas av Statistikcentralen och som går ut på att kartlägga befolkningens rörlighet mellan de nordiska länderna och utbetalningen av förmåner från ett land till ett annat. Målet är att skapa statistik över hur omfattande fenomen som gränshinderarbetet gäller: Hur vanligt är det att nordborna arbetar eller studerar över landsgränserna? I hur stor utsträckning avlägger man examen i ett annat nordiskt land? Hur många och vilken typ av personer är det som flyttar från ett land till ett annat? Förändras personens situation på arbetsmarknaden i och med flytten?

Projektet löper på tre år. Det startade egentligen i början av 2016 och pågår till utgången av 2018. I projektet deltar förutom Finland även Sverige, Danmark och Norge samt eventuellt också Island inom vissa ämnesområden.

2016 utgjorde planeringsfasen av projektet. Under året ingicks ramavtal med de övriga ländernas statistikkontor gällande deltagande i projektet. För genomförandet av projektet tillsattes en projektgrupp med re-

presentanter från statistikkontoren i alla medverkande länder. Inom projektgruppen kom man överens om projektets huvudsakliga innehåll, och därtill började projektgruppen planera en pilotstatistik och göra upp en preliminär plan över hur resultaten av projektet ska publiceras och distribueras.

Informationen om projektet och distributionen av dess resultat planerades i samarbete med ministerrådets sekretariat. Projektet presenterades också på årsseminariet för Nordiska ministerrådets institutioner och för Gränshinderrådet och den nordiska samarbetskommittén (NSK) i slutet av 2016.

Målet är att under projektet producera regional statistik över flytt, studier, avlagda examina och arbete i ett annat nordiskt land enligt bakgrundsvariabler. Dessutom vill man undersöka om det är möjligt att producera en ny typ av information om utbetalda förmåner till ett annat nordiskt land. Avsikten är att de första statistikuppgifterna om examina och studier i ett annat nordiskt land ska färdigställas under det andra kvartalet 2017.

Hållbar utveckling

De nordiska ländernas program för genomförande av Agenda 2030

Det viktigaste projektet inom hållbar utveckling under Finlands ordförandeskap var utarbetandet av ett nordiskt program för genomförande av den globala agendan för hållbar utveckling (Agenda 2030) som FN antog hösten 2015. Programmet utarbetades av NMR:s expertgrupp för hållbar utveckling på Finlands initiativ och genom samarbetsministrarnas (MR-SAM) beslut.

Till stöd för programberedningen beställdes en konsultutredning om de nationella processer för genomförandet av Agenda 2030 som pågår i Norden och vilka samarbetsområden som enligt Nordiska ministerrådets sektorer skapar mervärde. Utredningsarbetet konkurrensutsattes, och för uppdraget valdes Gaia Consulting och Stockholm Environment Institute.

För rapporten intervjuades 45 nordiska experter inom hållbar utveckling, och åsikter begärdes av ministerrådets olika sektors tjänstemannakommittéer. Till stöd för programberedningen genomfördes dessutom en nordisk intressentworkshop i Helsingfors den 29 november 2016, där man kläckte idéer till möjliga programteman och olika approacher för genomförandet av programmet. Drygt hundra personer från de olika nordiska länderna deltog i workshoppen.

I slutet av Finlands ordförandeskap färdigställde konsulterna sitt förslag till centrala element för programmet, och förslaget överlämnades till NMR:s expertgrupp för hållbar utveckling för vidare bearbetning 2017. Målet är att programmet ska godkännas före hösten 2017.

NMR:s arbetsgrupp för hållbar utveckling diskuterade också uppdateringen av de nordiska indikatorerna för hållbar utveckling och utvecklingen av den nordiska hållbarhetsportalen GRO. Ur budgeten för expertgruppen för hållbar utveckling finansierades också World Watch Institutes evenemang *State of the World 2016: Sustainable Cities* i Helsingfors den 20 maj 2016 och beredningen av *World Circular Economy Forum* som anordnas i Helsingfors den 5–6 juni 2017.

Arbetsgruppen sammanträdde två gånger under Finlands ordförandeskap: i maj i Helsingfors och i september i Köpenhamn. Till stöd för planerna för ordförandeskapet begärde man också uttalanden av representanter för de olika ministerierna i Finland.

Den nordliga dimensionen, gränsregionerna och de regionala råden

Gränsregionerna och de regionala råden

Nordiska ministerrådets 25-årsjubileum i de baltiska länderna firades genom olika evenemang. Finlands ambassader i alla tre länder deltog aktivt i evenemangen och stödde dem.

Dessutom anordnades aktiviteter i anslutning till Finlands ordförandeskap i nordvästra Ryssland. I Sankt Petersburg anordnades evenemanget Nordic Weeks som samordnades av Finlands generalkonsulat.

Efter nedläggningen av Nordiska ministerrådets kontor i nordvästra Ryssland inleddes ett nytt samarbetsprogram 2016. De nordiska samarbetsministrarna beslutade i februari 2016 om ett nytt program på cirka 15 miljoner danska kronor (cirka 2 miljoner euro). Finansieringen är nästan lika stor som det projektprogram som de nedlagda kontoren administrerade. Programmet inleddes 2016 genom samarbetsprojekt inom hälso- och miljöskyddsområdet. Hälsoprojektet fokuserar på utvecklingen av bekämpningen av smittsamma sjukdomar, särskilt aids, och det genomförs av Institutet för hälsa och välfärd i Finland.

Nordiska ministerrådet fortsatte att bedriva ett aktivt samarbete med de övriga nordliga regionala råden och de regionala strukturerna. Ministerrådet deltog i EU:s Östersjöstrategi och genomförandet av den Nordliga dimensionen.

Inom det arktiska samarbetet påbörjades planeringen av en ny strategi för 2018–2021.

Finansieringen av det vitryska universitetet European Humanities University i Vilnius avslutades.

Även samarbetet med de västliga grannarna fortsatte och de nya riktlinjerna godkändes.

Ungdomssamarbete

Ungdomens Nordiska råd (UNR), utbytesprogrammet Nordjobb och Pohjola-Nordens ungdomsförbund

De mest synliga samarbetsformerna inom det nordiska ungdomssamarbetet var förutom förbundets egen verksamhet Ungdomens Nordiska råd och utbytesprogrammet Nordjobb, som i Finland samordnas av Pohjola-Nordens ungdomsförbund (PNU). Ungdomens Nordiska råd (UNR), som sorterar under Nordiska rådet, höll sin årliga session i Danmark i slutet av oktober. Temat för 2016 var Norden i världen, och sessionen samlade cirka 90 ungdomar från de nordiska länderna. Ungdomspolitikerna utarbetade resolutioner som vidarebefordras till Nordiska rådets session. President för UNR 2016 ända fram till sessionen var Anna Abrahamsson från Finland. Under sessionen valdes dansken Espen Krogh till ny president för 2017.

Målet med programmet Nordjobb, som nu fyllt 30 år och huvudsakligen finansieras av Nordiska ministerrådet (NMR), är att erbjuda nordiska ungdomar i åldern 18–28 år sommarjobb, bostad samt kultur- och fritidsprogram i Norden. På så sätt ökar man rörligheten på den nordiska arbetsmarknaden och kännedomen om de nordiska språken och kulturerna. 2016 sökte cirka 1 000 ungdomar sommarjobb i Finland via Nordjobb,

och 54 sökande fick jobb. Av dem var 46 från Norden och 8 från andra EU-länder. I Finland fanns jobben i huvudstadsregionen, Åbo, Tammerfors och Österbotten. 2016 fick 325 finländska ungdomar jobb i andra nordiska länder via Nordjobb, jämfört med 277 året innan. Över 2 600 finländare sökte Nordjobb.

Pohjola-Nordens ungdomsförbund erbjuder sina medlemmar och medlemsorganisationer samt dem som är intresserade av nordiska teman ett mångsidigt program både i Finland och i övriga Norden. PNU har 8 lokalavdelningar, 26 medlemsorganisationer och cirka 5 100 enskilda medlemmar över hela Finland. 2016 fokuserade PNU i sin verksamhet på att stödja förbundets lokalavdelningars verksamhet och verksamhetsförutsättningar. I samarbete med Hanaholmen och Cimo anordnades informationsdagar för studerande som är intresserade av nordiska studie- och arbetsmöjligheter. PNU deltog i planeringen av den ungdomskonferens som NMR anordnade under ordförandeskapsåret 2016. I anslutning till Nordens dag och Suomi Areena samarbetade man med Kulturkontakt Nord.

Nordbuk

Finlands ordförandeskap och förberedelser

Finlands ordförandeskap när det gäller Nordbuk och huvudevenemanget, konferensen Sillat-Broar-Bridges, började planeras redan våren 2015. I enlighet med Finlands mål sökte man nya sätt att främja ett nätverksarbete med konkreta mål och projekt. En diskussion inleddes med olika ministerier i Finland som är nära involverade i främjandet av de ungas välbefinnande och delaktighet. Dessa ministerier deltar också i det nordiska samarbetet, och tjänstemän från ministerierna ingår i Nordiska ministerrådets ämbetsmannakommittéer (ämbetsmannakommittéerna för arbetslivet ÄK-A, social- och hälsovårdspolitik ÄK-S, utbildning och forskning ÄK-U samt kultur ÄK-K). Ett samarbete av denna omfattning har varit unikt i Nordbuds verksamhet och även i Nordiska ministerrådet.

Konferensen Sillat-Broar-Bridges i Helsingfors

Idén bakom och huvudtemat för konferensen Sillat-Broar-Bridges var att sammanföra och utifrån plattformstänkande möjliggöra olika nordiska aktörer och deras arbete i frågor som rör barn och unga. Initierandet av samarbetet, planeringen och genomförandet byggde på den nordiska strategin för barn- och ungdomssamarbete som reviderades under Finlands ordförandeskap 2016. Alla aktörer som Finlands representant i Nordbuk kontaktade ville medverka i konferensen Sillat-Broar-Bridges, vilket visar att det finns ett behov av och intresse för en konferens som sammanför aktörer på bred front.

Undervisnings- och kulturministeriet (UKM) samarbetade (ÄK-U, ÄK-K) med följande aktörer i projektet: social- och hälsovårdsministeriet (ÄK-S och projektet Norden 2020), arbets- och näringsministeriet (ÄK-A), Hanaholmen – Kulturcentrum för Sverige och Finland, Humanistiska yrkeshögskolan, Nordens välfärdscenter, Cimo (numera utbildningsstyrelsen), Nordplus, NordForsk, Kulturkontakt Nord, Nordic Center of Excellence – Justice Through Education in the Nordic Countries, Ungdomsforskningsnätverket, Navigatorn (ESF-projekt för främjande av sysselsättningen bland unga i Finland), Pohjola-Nordens ungdomsförbund, Finlands Ungdomssamarbete Allians rf samt Nuora, statens delegation för ungdomsärenden. Facilitator för konferensen var kommunikationsbyrån Miltton. Varje samarbetspartner deltog enligt sina egna resurser och möjligheter, vilket innebar att samarbetsformerna varierade. Alla bidrog med sin egen insats till konferensen, och samarbetet fick bara positiv respons. En fortsättning på denna typ av forum över förvaltningsgränserna för många olika aktörer efterlystes. Det nordiska barn- och ungdomsarbetet skulle behöva ett innovativt forum av

Slush-typ som på ett positivt sätt för samman olika aktörer. Samtliga samarbetspartner ansåg att forumet skulle ägas av Nordbuk.

Ungdomskonferensen Sillat-Broar-Bridges på Borgbacken. Foto: SHM

Ordförandeskapets resultat och utförande samt kostnads- och personaleffekter

Konferensen Sillat-Broar-Bridges inledde ett nytt samarbete med social- och hälsovårds-, arbetslivs- och kultursektorn inom projektet Norden 2020. Den lyckade konferensen stärkte också Norden 2020-projektets syn på Nordbuds viktiga roll när det gäller att samordna barn- och ungdomsfrågor inom olika förvaltningsområden i det nordiska samarbetet och i Nordiska ministerrådet. Det treåriga projektet har föreslagit att Nordbuk ska fortsätta samarbeta med projektet under 2017 och 2018. De finländska tjänstemannamedlemmarna i Nordbuk, ÄK-K och ÄK-U skulle kunna ansvara för den fortsatta beredningen av konferensen Sillat-Broar-Bridges antingen under 2017 eller under 2018. Man är redo att inleda förhandlingar med projektet Norden 2020 om Nordbukanser det vara nödvändigt och ger sitt oreserverade stöd till detta.

Nordbuk fortsätter att behandla resultaten av konferensen Sillat-Broar-Bridges så att det redan påbörjade samarbetet med bl.a. ÄK-U, ÄK-K och ÄK-S kan främjas ytterligare och fortsättas. I ett *Calls for action*-dokument sammanställdes arton resultat som utformats i sex olika arbetsgrupper i samband med konferensen. Av dessa nås varje kommitté bäst via projektet Norden 2020, till vilket Nordbuk har direkt kontakt och

möjlighet till partnerfinansiering. Det finns helt klart störst behov av ett samnordiskt projekt som främjar delaktighet och delning av fungerande modeller länderna emellan. En annan fråga som det kan löna sig att begrunda är hur utformningen av tjänster kunde främjas gemensamt så att ungdomarna får bättre tillgång till tjänsterna och så att tröskeln för dem att utnyttja tjänsterna blir lägre och ingen stigmatisering sker. Kunde Finlands riksomfattande Navigatortjänster och Danmarks *HeadSpace*-modell betraktas som bra modeller som bör utvecklas vidare? Undervisnings- och kulturministeriets ansvarsområde för ungdomsarbete och ungdomspolitik hade cirka tio veckoarbetstimmar av en persons totala årliga arbetstid att tillgå för genomförandet av Nordbuds program, dvs. för organiseringen av programmet och genomförandet av Finlands ordförandeskap. Dessutom ansvarade Hanaholmen – Kulturcentrum för Sverige och Finland för anordnandet av konferensen Sillat-Broar-Bridges i samarbete med ministeriet. Undervisnings- och kulturministeriet ansvarade för kostnaderna för det ämbetsmannakommittémöte som hölls i Finland och beviljade Hanaholmen ett specialbidrag. De nationella kostnaderna uppgick till sammanlagt cirka 26 000 euro.

Nordbuk understödde också konferensen Sillat-Broar-Bridges under ordförandeskapsåret med cirka 100 000 euro. Den största kostnadsposten för konferensen var de unga deltagarnas rese- och hotellinkvarteringskostnader, som Hanaholmen stod för helt och hållet. Sammanlagt deltog över 200 personer i konferensen och hälften av dem var ungdomar.

Främjande av svenska språket

Ämbetsmannakommittéerna för utbildning och forskning samt kultur har haft en samarbetsgrupp som har undersökt möjligheten att intensifiera samarbetet mellan sektorerna i syfte att stärka kunskaperna i de nordiska språken i hela Norden. Med gemensam finansiering skapades en nordisk filmportal i anslutning till webbplatsen *Norden i skolan*.

Ministerrådet för kultur (MR-K) beviljade medel för ett pilotprogram som riktar sig till barn och unga under 25 år och som fokuserar på att skapa en egen kultur för barn och unga. Programmet stöder projekt som betonas förutom konstnärligt skapande och delaktighet även barns och ungas förståelse för språken och kulturerna i de nordiska länderna och nordliga områdena. Programmet administreras av Nordisk kulturkontakt, som finns i Finland.

Kultursektorn lät också utföra en utredning om unga nordbor som flyttat till ett annat nordiskt land för att arbeta eller studera, närmare bestämt deras språkliga val och erfarenheter.

Även frågor kring invandrarnas och flyktingarnas språkinläring lyftes fram tydligare än tidigare i det språkliga samarbetet. Temat för Språkparlamentet, som anordnas varje år i Finland, var det föränderliga språklandskapet i Norden.

2016 nådde det svenskspråkiga kulturprogram som nätverket Svenska nu erbjuder skolorna sammanlagt 80 000 elever och lärare på olika orter. I och med att undervisningen i svenska tidigare nådde nätverket två nya målgrupper – eleverna i årskurs 6 och klasslärarna som undervisar i svenska.

De självstyrande områdenas ställning och delaktighet

De självstyrande områdena i Norden – Åland, Färöarna och Grönland – deltog aktivt i Nordiska ministerrådets verksamhet inom ramarna för Helsingforsavtalet och deltog i möjligaste mån fullt ut i enlighet med Ålandsdokumentet från 2007. Samordningen mellan de självstyrande områdena fortsatte, och 2016 lyftes framför allt Färöarnas ställning fram. Färöarnas förslag att bli medlem i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet och avtalspart i de nordiska samarbetsavtalen ledde inte till åtgärder. Samarbetsministrarna informerade att Danmark och Färöarna tillsammans förbundit sig till att utreda hur Färöarnas deltagande i det nordiska samarbetet som en part i det danska kungarikets statskontakt och som autonomt område kunde utvecklas vidare.

De nordiska statsministrarnas möte hölls för första gången på Åland i Geta i september.

NORDISKT SAMARBETE INOM OLIKA SEKTORER

Kultursamarbete

Kulturen är en förenande faktor för oss nordbor. Den är också en av grundpelarna i det officiella nordiska samarbetet som grundar sig på Helsingforsavtalet från 1962. Vi delar insikten om kulturens betydelse och värde som en del av välfärd och delaktighet. Den nya tekniken har gjort kulturen och konsten mer öppen. Den har även fört med sig nya sätt att skapa, uppleva och konsumera kultur och konst. Digitaliseringen leder i sin bästa form till bättre tillgång, tillgänglighet och öppenhet då det gäller kulturtjänster. Dessutom finns det ett stort intresse för våra nordiska kulturer ute i världen.

Som utgångspunkt för kulturens sektorprogram under Finlands ordförandeskap i Nordiska ministerrådet fungerade temana i strategin för Nordiska ministerrådets kultursamarbete 2013–2020, dvs. hållbart Norden, kreativt Norden, interkulturellt Norden, ungt Norden och digitalt Norden. Under Finlands ordförandeskap satsade man på stora projekthelheter som lever i tiden, och en del av projekten byggde vidare på projekt från tidigare ordförandeskapsår. Inom kulturen betonade man speciellt tematiken det digitala Norden – det öppna Norden, och vikten av att alla nordbor, också alla nyanlända, känner sig som hemma i Norden och också upplever den nordiska kulturen som sin egen. Målet är att kulturen och konsten ska hjälpa invandrare att integrera sig i sitt nya hemland och få dem att känna sig välkomna.

Inom ramen för ordförandeskapsprogrammet anordnades åtta konferenser eller andra evenemang där man behandlade bland annat digitaliseringens effekter på hanteringen av samlingarna i museibranschen, uttrycksfriheten i kulturen, arkitekturen som en resurs i den nordiska kulturen, barns och ungdomars intresse av konst- och kulturverksamhet, sätt att förhindra hatpropaganda på nätet samt diversitet och hållbar utveckling som en del av den nordiska kulturpolitiken. Dessutom inledde kulturen under Finlands ordförandeskap samarbetsministrarnas treåriga integrationsåtgärdsplan (2016–2018) gällande invandrare och flyktingar genom att lyfta fram kulturens och civilsamhällets roll i integrationsprocessen.

Inom ramen för prioriteringsprojektet "Ett innovativt och öppet Norden med välmående människor 2020" inleddes ett aktuellt delprojekt, nämligen "Flerspråkighet och mångfald som en resurs på kulturfältet – sysselsättning och integration i Norden genom litteraturen" på våren 2016. Målet med detta projekt, som koordineras av tjänsten Kultur för alla, är att stödja produktionen av litteratur i Norden på invandrarnas eget språk och att behandla ämnena integration och interkulturell dialog via litteraturen.

Även förberedelserna inför det samnordiska kulturevenemanget *Nordic Matters* inföll under Finlands ordförandeskap. *Nordic Matters* presenterar under 2017 nordisk konst och kultur i Southbank Centre i London som en del av kulturcentrets program. Evenemanget omfattar alla konstgrenar. Centrala teman är hållbar utveckling, jämlikhet, lek samt barn och unga.

Under Finlands ordförandeskap anordnades två möten för Nordiska ministerrådet för kultur (MR-K) och fyra möten för Nordiska ämbetsmannakommittén för kulturellt samarbete (ÅK-K). Nordiska ministerrådet för kultur slog fast politiska riktlinjer och prioriteringar i fråga om bland annat integrationen av flyktingar och invandrare, uttrycksfrihet i kulturen samt satsningen på nordisk levande musik.

Det första kulturministermötet under ordförandeskapsåret hölls i början av maj i Helsingfors dagen före världsdagen för pressfrihet, då Unescos konferens för yttrandefrihet gick av stapeln. På mötet diskuterade kulturministrarna om hur den rådande flyktingkrisen har påverkat förtroendet för och bilden av de nordiska länderna som demokratiska, öppna samhällen som främjar delaktighet samt vilka utmaningar krisen har medfört när det gäller konstnärlig uttrycksfrihet.

I samband med seminariet *Re-shaping Cultural Policies* godkände ministrarna ett uttalande om avvärjande av hot när det gäller uttrycksfriheten i kulturen.

Ministrarna fick ta del av slutdokumentet från den konferens kring illegal handel med kulturföremål som anordnades i Oslo i december 2015. I dokumentet presenterades förslag till aktuella nordiska samarbetsåtgärder med hjälp av vilka länderna tillsammans kan utnyttja sina resurser effektivare. Ministrarna uppmanade de behöriga myndigheterna att fortsätta sitt arbete i enlighet med rekommendationerna. Vid det andra kulturministermötet under ordförandeskapsåret i december fattade ministrarna beslut om budgeten för 2017. De bestämde bland annat att bidra med 2 miljoner danska kronor till Nordiska kulturfondens projekt för levande musik. Myndigheten för kulturanalys i Sverige utsågs till värdinstitution för den nordiska databanken för kulturpolitik.

Kulturministrarna beviljade också medel för ett samnordiskt biblioteksprojekt som strävar efter att göra det möjligt för nordbor med invandrarbakgrund att låna material på främmande språk, profilera nya projekt, befästa bibliotekssamarbetet samt utbyta erfarenheter om interkulturell kommunikation och mångkulturella bibliotekstjänster. Målet är att skapa världens första digitala bibliotek för invandrare.

De nordiska kulturministrarna i Helsingfors. Foto: Katarina Koch/UKM

Kulturministrarna fastställde de nordiska institutionernas strategiska mandat så att de träder i kraft i början av 2017. De nya mandaten fungerar som ett rättesnöre på högre nivå och ersätter de tidigare mål- och resultatavtalen som omspände tre år. Kulturkontakt Nord (KKN) i Helsingfors bytte i början av februari 2017 namn till Nordisk kulturkontakt.

Våren 2016 utfördes en extern mellanutvärdering av strategin för nordiskt kultursamarbete 2013–2020 där man kontrollerade att målen för strategin är relevanta och om de behöver ändras. Mellanutvärderingen visade att strategin är välkänd och upplevs vara relevant. Strategin har påverkat de nordiska husens och institutens verksamhet på olika sätt. Den har möjliggjort en stabil utgångspunkt för de växlande ordförandeskapen och fungerat som kommunikationsverktyg för Nordiska ministerrådets kultursamarbete.

Kostnads- och personaleffekter under ordförandeskapet

Kultur- och konstpolitiska avdelningen vid undervisnings- och kulturministeriet hade en tilläggspersonalresurs till sitt förfogande under hela året för genomförandet av sektorprogrammet. Undervisnings- och kulturministeriet ansvarade för kostnaderna för de minister- och ämbetsmannakommittémöten som hölls i Finland och beviljade också särskilda bidrag till aktörer inom förvaltningsområdet för nordiska evenemang som anordnades under ordförandeskapsåret (Nationalmuseet, Hanaholmen, Informationscentret för arkitektur, Kulturkontakt Nord). De nationella kostnaderna uppgick till sammanlagt cirka 160 000 euro. Ministerrådet för kultur beviljade dessutom finansiering för seminarier och konferenser under ordförandeskapsåret med sammanlagt cirka 150 000 euro (1 100 000 danska kronor).

Samarbete på utbildnings- och forskningsområdet

En fungerande kunskapskedja

Huvudtema för sektorprogrammet var utbildningssystemet i sin helhet och dess förmåga att möta samhällets och arbetslivets samt elevers och studerandes ändrade behov. Särskild uppmärksamhet på minister- och ämbetsmannamöten samt under ordförandeskapsårets evenemang riktades på följderna av det rekordstora antalet flyktingar i Norden och de akuta behov som uppstått på grund av detta inom utbildningssystemen.

Utifrån aktuella behov granskades och uppdaterades samarbetsformerna för vuxnas basfärdigheter i expertgruppen, i nya projekt i det nordiska nätverket för vuxnas lärande (NVL) och i reformerna för Nordplus kommande programperiod. Genom en specifik integrationskampanj för 2017–2108 beslöt man att uppmuntra skolor och högskolor i Norden och Baltikum att starta gemensamma projekt för att främja integrationen av invandrare. Även i språksamarbetet hade man mer fokus än tidigare på invandrades och flyktingars språkinlärningsfrågor. Temat i Språkparlamentet, som hålls årligen i Finland, var ett föränderligt nordiskt språklandskap.

Kunskapskedjans början, småbarnspedagogiken, lyftes fram tydligare som en del av det nordiska utbildnings-samarbetet genom att anordna en nordisk konferens om småbarnspedagogik i Ständerhuset den 22 september.

Pädi, Pädi visa mig! Barn från daghemmet Onnela uppträdde på ett nordiskt seminarium om småbarnspedagogik i Ständerhuset. Foto: Liisa Takala

Ett nytt samarbete om kunskapskedjan, välmående och jämställdhet inleddes med social- och hälsovårds-, arbetslivs- och kultursektorn inom projektet Norden 2020. Inom ramen för projektet anordnades en stor ungdomskonferens över förvaltningsgränserna, Sillat-Broar, på Borgbacken i slutet av september i samarbete med Nordiska barn- och ungdomskommittén Nordbuk och Hanaholmen.

Under Finlands ordförandeskapsår startades även ett projekt inom utbildningssektorn om förebyggande av våldsinriktad radikaliserings bland barn och unga. Som ett resultat av projektet anordnas nästa år en nordisk vidarebildning för lärare baserad på material från Europarådet.

Främjande av rörligheten

Under det finska ordförandeskapet beslutade ministrarna för första gången om en femårig programperiod för det nordiska magisterprogrammet *Nordic Master*. Med den längre programperioden vill man stärka programmets verksamhetsförutsättningar och främja en långsiktigare strategisk planering.

Utbildningsministrarna undertecknade en uppdaterad version av Reykjavikdeklarationen om erkännande av högre utbildning. Målet med uppdateringen är att skynda på det nordiska samarbetet med ett automatiskt erkännande av akademiska kompetenser.

Högre utbildning och vetenskap som utvecklare av samhället och näringslivet

I samarbete med Nationella centret för utbildningsutvärdering Karvi anordnades den 14 juni en nordisk konferens om kvalitet och studentfokuserad inläring i högre utbildning. Konferensen var en fortsättning på den nordiska expertgruppens arbete.

Under året hölls även för första gången ett möte mellan styrelsen för det nordiska samarbetsorganet för forskning NordForsk och ämbetsmannakommittén för utbildning och forskning. Målet är att stärka resurserna i det nordiska forskningssamarbetet genom ett aktivare samarbete mellan nationella forskningsfinansiärer. I det nordiska samarbetet måste man också söka större inflytande genom en närmare kontakt med andra politiska sektorer.

Reykjavikdeklarationen undertecknas. Foto: Kai Koivumäki

En särskild tematiskt tyngd lades vid en nordisk dialog om öppen vetenskap under det finska ordförandeskapet. Den årliga konferensen för ATT-projektet (Öppen vetenskap och forskning) gjordes till ett nordiskt forum och anordnades vid yrkeshögskolan Metropolia i Helsingfors den 22 november. Med mångsidiga expertuppträdanden från olika nordiska länder belystes speciellt meriteringsfrågor inom öppen vetenskap och nordiska samarbetsmöjligheter utifrån en nordisk bakgrundsrapport av NordForsk. Dialogen fortsätter i NordForsks styrelse och under det norska ordförandeskapet i NMR 2017.

Ordförandeskapets resultat och utförande

Närmare 4 000 personer deltog i sektorprogrammets evenemang under årets lopp. Förutom dessa kunde flera tillställningar följas som direkta webbsändningar.

- Samarbete över förvaltningsgränserna med social- och hälsovårds-, kultur- och arbetslivssektorn
- Dialogen mellan NordForsks styrelse och ämbetsmannakommittén för utbildning och forskning utvecklades
- Dialogen mellan de ledande tjänstemännen vid de nordiska undervisningsministerierna i aktuella frågor stärktes
- Den nya programperioden för Nordplus-programmet (2018–2022) bereddes, språkprogrammet sågs över och det integrationsrelaterade samarbetet intensifierades inom utbildningssektorn mellan Norden och de baltiska länderna
- Mobilitetsfrämjande arbete: 5-årig programperiod för *Nordic Master*-programmet, uppdatering av Reykjavikdeklarationen gällande erkännande av akademisk kompetens

Kostnads- och personaleffekter under ordförandeskapet

Utbildnings- och forskningspolitiska avdelningen vid undervisnings- och kulturministeriet hade en tilläggs-personalresurs till sitt förfogande under hela året för genomförandet av sektorprogrammet. Undervisnings- och kulturministeriet ansvarade för kostnaderna för de minister- och ämbetsmannakommittémöten som hölls i Finland och beviljade också särskilda bidrag och anslag till aktörer inom förvaltningsområdet för nordiska evenemang som anordnades under ordförandeskapsåret (bl.a. Utbildningsstyrelsen, Nationella centret

för utbildningsutvärdering, Finlands Akademi). De nationella kostnaderna uppgick till sammanlagt cirka 155 000 euro.

Ministerrådet för utbildning och forskning beviljade dessutom finansiering för seminarier och konferenser under ordförandeskapsåret med sammanlagt cirka 150 000 euro.

Miljö

Handlingsprogrammet för miljösamarbetet 2013–2018 anger alltså riktlinjerna för NMR:s samarbete inom miljösektorn. Enligt rekommendationerna i mellanutvärderingen från 2015 har det inte funnits något behov av att ändra prioriteringarna, bortsett från att satsningarna på cirkulär ekonomi redan tidigare har lyfts fram tydligare. NMR:s ämbetsmannakommitté för miljö och dess permanenta arbetsgrupper arbetade aktivt med att påverka både på ett internationellt plan och på EU-nivå. Samtidigt sökte man genom samarbete lösningar på konkreta nationella frågor som är av central betydelse för de nordiska länderna.

Under 2016 fäste man särskilt vikt vid ansamlingen av plaster i haven och vattendragen, uppkomsten av plastavfall och minskningen av de skador som det orsakar, detta även i samarbete med globala aktörer. De nordiska länderna har fortsatt att stödja klimatförhandlingarna på många olika sätt, och de fick synlighet igen i form av en egen nordisk paviljong vid FN:s klimatavtalsmöte i Marrakech i december 2016. Finlands ministrar fick speciellt mycket synlighet vid olika sidoevenemang i och med ordförandeskapet i NMR.

Finlands ordförandeskap i NMR återspeglades på många olika sätt i verksamheten under 2016. Inom miljösektorn inleddes två ordförandeskapsprojekt som ska genomföras under 2016–2018:

1. Styrgruppen för projektet *Miljömärkning Svanen, cirkulär ekonomi och miljöavtryck* består av 14 medlemmar från alla nordiska länder. Projektet har redan väckt intresse i internationella forum, såsom EU och OECD.
2. Målet med projektet *Den socioekonomiska nyttan av det arktiska ytvattnet i Norden* är att komplettera den omfattande naturvetenskapliga information som redan finns om de arktiska vattnen genom en ekonomisk och social analys. Projektet inleddes i full skala hösten 2016, och styrgruppens medlemmar kommer från alla nordiska länder. Avsikten är också att projektet ska ge upphov till information som kan utnyttjas i samband med Finlands ordförandeskap i Arktiska rådet som inleds våren 2017.

Ur den separata budgeten för miljösektorn finansierades dessutom två ettåriga projekt som Finland leder i egenskap av ordförande med följande teman: främjande av cirkulär ekonomi i offentliga upphandlingar och utveckling av en effektiv global kemikalie- och avfallsförvaltning. I slutseminariet för det sistnämnda projektet i Helsingfors deltog bl.a. de nordiska länderna och många andra länder, inkl. utvecklingsländer, EU-kommissionen och FN:s miljöprogram Unep. Resultaten från seminariet utnyttjades på internationell nivå i förhandlingarna om en framtida internationell kemikalie- och avfallsförvaltning.

På Finlands initiativ beslutade de nordiska miljöministrarna (MR-M) på sitt möte i april att stödja beredningen inför FN:s miljökonferens 2017 på hög nivå (United Nations Environment Assembly) i frågor som är viktiga för de nordiska länderna. Ministermötet lämnade också ett uttalande om detta som bereddades av Finland.

Direkta kostnader för ordförandeskapet orsakades främst av de praktiska arrangemangen kring möten och andra evenemang som anordnades i Finland, bl.a. lokalhyror. Kostnaderna blev lägre än beräknat. För mötes- och innehållsberedningen ansvarade den finländska representanten i ämbetsmannakommittén för miljö tillsammans med en visstidsanställd person som redan tidigare utfört NMR-arbete och vars deltidsarbetsinsats ökades något. Experter från miljöministeriet och dess förvaltning bidrog med en viktig arbetsinsats i beredningen av dokument och t.ex. genom att samordna innehållet i ministrarnas brev till EU-kommissionen. I fördelningen av olika beredningsuppgifter och praktiska uppgifter mellan sekretariatet och ordförandelandet upplevde man att överraskande många uppgifter ålades ordförandelandet.

Övrigt nordiskt samarbete inom miljöförvaltning

Miljöministeriets resultatområde för den byggda miljön har deltagit i genomförandet av NMR:s samarbetsprogram för regionalpolitik genom att ingå i arbetsgruppen Grön tillväxt – planering och hållbar utveckling i stadsområden inom ämbetsmannakommittén för regionalpolitik. Gruppen fokuserade på planeringsfrågor gällande stora stadscentrum i Norden och utvecklingen av planeringsverktyg. Gruppen höll tre möten under 2016.

Inom ramen för det treåriga projektet Nordic Built Cities, som leds av Nordisk Innovation, anordnades en tävling mellan de nordiska städerna gällande innovativa och hållbara lösningar. De nationella vinnarna offentliggjordes i Finland på en konferens den 15–16 juni som anordnades av Nordisk Innovation och miljöministeriet.

Utöver NMR-arbetet bedrivs regelbundet samarbete och kommunikation bl.a. inom regionplanering (årligt planmöte), havsområdesplanering och specialfrågor inom byggande (t.ex. frågor kring vattenskador och fukt, bestämmelser om byggvaror). Verksamheten inom och finansieringsfrågor kring FN:s miljöprogram UNEP behandlas regelrätt inom det nordiska nätverket. De nordiska länderna håller också regelbundna möten som rör den internationella förvaltningen av kemikalie- och avfallsfrågor.

Förhandlingar om ändringen av avtalet med det nordiska miljöfinansieringsbolaget Nefco fördes under 2016, och det ändrade avtalet undertecknades i Helsingfors den 14 december 2016 under ledning av minister Kimmo Tiilikainen. Östeuropa är fortfarande Nefcos huvudsakliga verksamhetsområde, men avtalet möjliggör belåning för nordiska små och medelstora företags verksamheter i projekt som rör klimatfrågor och grön ekonomi också i andra länder. Nefcos styrelse sammanträdde fyra gånger under 2016, tre gånger i Helsingfors och en gång i Kiev, där Nefco anordnade ett seminarium om energieffektivitets- och vattenförsörjningsprojekt inom kommunsektorn i Ukraina. Vid seminariet deltog flera internationella finansinstitut, utvecklingspartners från olika västländer och flera borgmästare för Ukrainas städer och kommuner. Nefcos och de nordiska ländernas verksamhet fick mycket positiv respons.

Näringslivs-, energi- och regionalpolitik

Näringslivs-, energi- och regionministrarnas möten (M-NER) hölls i november i Helsingfors. Näringsminister Olli Rehn var ordförande vid mötena.

Näringslivs- och innovationspolitik

De centrala temana för ministermötet var planeringen av det nya nordiska programmet för näringslivs- och innovationspolitik 2018–2021 och utvecklingsutsikterna för den industriella produktionen i Norden.

Ett särskilt fokusområde i programmet var turismens ställning. Beträffande utvecklingsutsikterna för den industriella utvecklingen konstaterades att det finns likheter mellan de olika nordiska ländernas situation, vilket talar för gemensamma utvecklingsåtgärder. Närings- och regionministrarna tog del av utredningsman Jorma Ollilas förslag till en genomlysning av det nordiska energisamarbetet. Ollila betonade bland annat vikten av EU-samarbetet.

Betydande projekt inom närings- och innovationsområdet 2016

Finlands främsta mål under ordförandeskapet var att skapa en närmare kontakt mellan ämbetsmannakommittén (ÄK-N) och Nordisk Innovation (NI) i det praktiska arbetet. Under de senaste åren har organisationerna av olika orsaker drivit isär, vilket har lett till att bl.a. rapporteringen har minskat. Eftersom över 90 procent av de projektmedel som ämbetsmannakommittén har till sitt förfogande går till Nordisk Innovations verksamhet står det klart att det måste finnas ett tätare samarbete. NI är ett centralt verktyg för ämbetsmannakommittén i genomförandet av den nordiska närings- och innovationspolitiken.

Strategin för Nordisk Innovation planerades tillsammans med Nordisk Innovations styrelse i form av två workshoppar. Carina Christensen besökte alla nordiska länder under hösten. Till Finland kom hon i början av september. Hon intervjuade centrala aktörer inom den finländska innovationspolitiken vid ministeriet och bl.a. Tekes. Christensen var också närvarande vid alla ÄK-N:s möten.

Arbetet mot det andra målet, dvs. att sammanställa ett nytt närings- och innovationspolitiskt program för 2018–2022, påbörjades parallellt med att samarbetet med NI utvecklades. Programarbetet fortsätter under Norges ordförandeskap. Under höstens workshop kom man överens om att dela upp programmet i tre huvudsakliga mål (internationalisering, innovationer och ekosystem).

Det tredje målet under Finlands ordförandeskap gick ut på att utveckla EU-relationerna. ÄK-N besökte i detta syfte Bryssel i början av december och träffade under sitt besök många nyckelpersoner där.

Regionalpolitik

Ett särskilt fokusområde inom sektorn för regionalpolitik och regionplanering under Danmarks ordförandeskap var *Nordic Built Cities*, via vilket man strävar efter att utveckla attraktiva, intelligenta och hållbara städer. Också de kommande ordförandeländerna Finland och Norge har förbundit sig till att fortsätta arbetet.

Genomförandet av den innevarande periodens samarbetsprogram inom regionsektorn upphörde 2016. I november hölls ett gemensamt evenemang för ämbetsmannakommittén och Nordregio, där man diskuterade arbetets avancemang i de grupper som genomför programmet. Det är fråga om sammanlagt fyra arbetsgrupper: välfärd och demografi, arktiska områden, grön tillväxt och planeringssamarbete samt grön tillväxt och innovation. Finland ansvarar för ledningen av den sistnämnda arbetsgruppen. Därtill diskuterade man innehållskriterierna och verksamhetssätten för nästa samarbetsprogram 2017–2020. Det nya samarbetsprogrammet godkändes vid regionministermötet 2016.

De nordiska samarbetsministrarna undertecknade i oktober en fördragsändring gällande utvecklingsfonden för Västnorden (Vestnorden-fonden). Enligt det reviderade fördraget kan fonden ha sitt säte på Färöarna, Grönland eller Island. I det tidigare fördraget hade fonden sitt säte i Reykjavik och representationer i Tors-havn och Nuuk.

I slutet av året bestämdes att finansieringen av de tolv gränsområdesarbetsgrupperna ska ses över våren 2016. Samtidigt gavs arbetsgrupperna i egenskap av aktiva regionala aktörer en möjlighet att delta intensivt i beredningen av det nya samarbetsprogrammet.

Energipolitik

Ministrarna sammanträdde i november i Helsingfors. Huvudtemat för mötet var Jorma Ollilas delrapport om en strategisk genomlysning av det nordiska energisamarbetet. Ollila betonade att de nordiska länderna bör sammanställa en vision för sitt energisamarbete och att denna vision ska sträcka sig tio år framåt i tiden. Han förde också fram sina tankar om samarbete på elmarknaden, inom området förnybar energi och gemensamt inflytande i EU:s energipolitik. Jorma Ollila utsågs till utredningsman i början av 2016 och hans slutrapport blir klar i början av april 2017. Vid ministermötet diskuterades också aktuella frågor kring elmarknaden och det nordiska samarbetet i kommissionens förslag som rör EU:s energiunion. Före mötet anordnades en frukostservering för ministrarna och direktörerna för de stora nordiska energibolagen och stamnätsoperatörerna.

Viktiga projekt inom det energipolitiska samarbetet 2016

Arbetet för att utreda möjliga nordiska åtgärder som kan lindra effektproblemen på elmarknaden fortsatte. Analyseringen av skillnaderna mellan Europeiska kommissionens regionala marknadsmodell och de nordiska ländernas elmarknadsmodell fortsatte, och arbetsgruppen för elmarknaden (EMG) presenterade för kommissionen sin syn på bl.a. kapacitetsmekanismerna och den kommande nya lagstiftningen om elmarknaden. De nordiska stamnäts- och systemoperatörerna lämnade en rapport om en utvecklingsplan för det nordiska elnätet för EMG. Planen kommer att presenteras vid ministermötet 2017. Den arbetsgrupp som tillsatts för att utreda möjligheterna för Nordreg, organisationen för de nordiska ländernas regleringsmyndigheter, att nå en mer flexibel elanvändning fortsatte sitt arbete. De nordiska ländernas samarbete med de baltiska länderna fortsatte bl.a. i anslutning till EU:s nätkoder och den kommande elmarknadsmodellen.

I samarbetet kring energieffektivitet inleddes ett projekt om de nordiska utsikterna i fråga om energitjänster och ett projekt om den nordiska aspekten på EU-strategin för uppvärmning och kylning. Det nordiska myndighetssamarbetet kring marknadskontrollen av ekodesign och energimärkningar, Nordsyn, fortsatte. Vid ministermötet bestämdes att de nordiska länderna ska meddela EU-kommissionen att de är villiga att tillsammans med kommissionen stå värd för två möten som ska hållas inom Europeiska unionen våren 2018, nämligen *Clean Energy Ministerial 9* och *Mission Innovation 3*.

Finlands ordförandeskapsseminarium kring temana *Bioenergins roll i EU* och *Bioenergins hållbarhet* anordnades i Bryssel i början av oktober. Seminariet visade sig vara ett bra sätt att föra fram nordiska ståndpunkter. Rapporten om de nordiska ländernas stödsystem i fråga om förnybar energi och EU:s riktlinjer för statligt stöd färdigställdes. Gruppen för förnybar energi har följt genomförandet av det gällande direktivet och beredningen av lagstiftningen efter 2020 genom att utbyta synpunkter och samordna påverkandet gentemot kommissionen.

Nordisk energiforskning (NEF) medverkade i sammanställningen av Internationella energibyråns (IEA) publikation *World Energy Outlook 2016*, som också innehöll ett kapitel om energisystemen i Norden. NEF och IEA gav dessutom ut en gemensam rapport, *Nordic Energy Technology Perspectives 2016*. NEF samordnar också det nordiska samarbetet i projektet om hållbara bränslen för flygtrafik.

Regionalpolitik

De ministrar som ansvarar för regionutvecklingen sammanträdde i Helsingfors i november. Ministrarna diskuterade och jämförde erfarenheter av de kommun- och regionreformer som för tillfället pågår i alla nordiska länder, även i de självstyrande områdena. En annan fråga som diskuterades var hur integrationen av flyktingar i samhället och arbetslivet kan effektiviseras. Under mötet rapporterades också om gränshinderarbetet.

Viktiga projekt inom regionutvecklingssektorn 2016

Det viktigaste projektet gick ut på att planera och utarbeta ett nytt nordiskt samarbetsprogram för regionalpolitik 2017–2020. Det nya samarbetsprogrammet godkändes av ämbetsmannakommittén för regionalpolitik på sommaren. Ministerrådet för näringsliv, energi och regionalpolitik godkände programmet i september och Nordiska rådet gav sitt utlåtande om det i slutet av hösten. Vid utarbetandet av samarbetsprogrammet begärdes uttalanden av många politiska aktörer och tjänstemän på olika nivåer i alla nordiska länder. Dessutom anordnades innehållsdiskussioner med nationella och regionala aktörer och forskare.

Samarbetsprogrammet bygger på följande allmänna principer:

- Verksamheten bedrivs på nordisk nivå, och den ska bidra till en ökad nordisk nytta.
- Samarbetet mellan regionerna, de regionala aktörerna och de nationella myndigheterna ska stärkas.
- Samarbetet med andra sektorer som påverkar utvecklingen av regionerna ska stärkas.
- Samordningen med EU:s regional- och strukturpolitik ska stärkas.

Samarbetsprogrammet genomförs i tre arbetsgrupper som består av nationella och regionala representanter: Hållbar utveckling av landsbygden och regionerna, Innovativa regionala miljöer och Hållbara städer och stadsutveckling.

Ett annat viktigt projekt var förnyandet av det nordiska gränsområdessamarbetet från och med 2017. Målet var att se över användningen av de medel som riktats till de tolv gränsområdeskommittéerna bl.a. genom att granska överlappningar och noggrannare binda kommittéernas verksamhet till genomförandet av det nya samarbetsprogrammet. Därtill bereddes förnyandet av samarbetsstrategin för Norra Atlanten (NORA), som gäller Island, Färöarna, Grönland och Norge.

Gränsområdesstatistiken utvecklades som en del av Finlands ordförandeskapsprojekt med målet att samla in enhetlig information bl.a. om den verksamhet som bedrivs i gränsområdena och av gränsöverskridande företag.

Utvecklingsarbetet utförs i nära samarbete med forskningsinstitutet Nordregio som sorterar under ämbetsmannakommittén.

Nordiskt samarbete inom ekonomi- och finanssektorn

Huvudevenemanget inom ekonomi- och finanssektorn under ordförandeskapsåret var finansministrarnas möte som hölls i Ständerhuset i Helsingfors i slutet av oktober. Ordförande för mötet var finansminister Peteri Orpo. Förutom Finland var också Sverige, Norge, Åland och Färöarna representerade på ministernivå, medan de övriga nordiska länderna var representerade på tjänstemannanivå.

Huvudtemat för mötet var Storbritanniens utträde ur EU, dvs. brexit, och det ansågs vara mycket viktigt att de nordiska länderna förenar sina krafter i detta avseende. Nordiska ministerrådet erbjuder en färdig struktur inom ramen för vilken det är möjligt att samarbeta också om brexit-förhandlingarna. De nordiska länderna bör sträva efter att ha gemensamma ståndpunkter sinsemellan. Länderna var ense om att det är viktigt att försöka säkerställa goda handelsrelationer med Storbritannien och att de nettobetalande EU-länderna inte längre kan betala mer till EU-budgeten på grund av brexit.

Det andra huvudsakliga temat för finansministrarnas möte var integrationen av invandrare och flyktingar i samhället och arbetslivet, och i detta avseende betonades att länderna kan ha nytta av varandras erfarenheter. En fråga som visat sig vara svår gäller återsändandet av flyktingar, som är förknippat med praktiska problem i flera nordiska länderna.

Inom ekonomi- och finanssektorn beslutades också att *Nordic Economic Policy Review*, en periodisk tidskrift om ekonomisk politik, ska finansieras ur ministerrådets budget även under de kommande tre åren.

Jord- och skogsbrukssektorn samt fiske- och livsmedelssektorn

Inom jord- och skogsbrukssektorn fokuserade Finland i egenskap av ordförande för Nordiska ministerrådet både på kontinuitet och på att främja samarbetsfrågor som är viktiga för Finland.

Ministerrådet för jord- och skogsbruk, fiske, vattenbruk och livsmedel (MR-FJLS) sammanträdde i Åbo i slutet av juni. Vid ministerrådets möte godkändes vägkartan *Nordic Forest Solutions* i syfte att stärka det nordiska skogssamarbetet. Dessutom behandlades vägkartan för blå bioekonomi på politisk nivå och ett samarbetsprogram som styr fokusområdena inom sektorn under 2017–2020.

Dagen före ministermötet hölls två workshoppar: den ena gällde jordbruk och klimatförändringen och den andra hållbarhetskriterierna för fast biomassa. I den förstnämnda workshoppen strävade man efter att hitta svar på bl.a. följande frågor: Hur ser en klimatvänlig matproduktion och kost ut i framtidens Norden? Vilken typ av strategier och program finns det i jordbruks- och livsmedelssystemet som bidrar till att stävja klimatförändringen och främjar anpassningen till den? I workshoppen fick de nordiska aktörerna dela med sig av sina uppfattningar.

Den workshop som behandlade hållbarhetskriterierna för fasta biomassor började med ett inledningsanförande av en EU-expert åtföljt av kommentarer, varefter aktuella frågor kring biomassor och hållbarhet behandlades i små grupper.

Vid ministermötet begrundades också det nordiska samarbetets möjligheter när det gäller livsmedellexport.

Exekutiva ämbetsmannakommittén (ÄK-FJLS)

Den exekutiva ämbetsmannakommittén sammanträdde i mars i Köpenhamn, i juni i Åbo och i september på Åland. Vid mötena förbereddes ministermötet och behandlades frågor som kräver horisontellt beslutsfattande. Stor vikt lades i synnerhet vid samarbetsprogrammet.

Ämbetsmannakommittén för jord- och skogsbruk (ÄK-FJLS)

Tjänstemännen inom jord- och skogsbrukssektorn höll två officiella möten under 2016. Det första mötet hölls i slutet av april i Köpenhamn. På agendan fanns bl.a. samarbetsprogrammet 2017–2019, årsrapporterna för NordGen, NKJ och SNS samt ministermötet 2016.

Ämbetsmannakommitténs andra möte hölls i slutet av november i Bryssel. Utöver det officiella mötet diskuterade tjänstemännen olika EU-organisationers verksamhet och jord- och skogsbruksfrågor som är aktuella ur deras synvinkel. Ett mål som stödde de tre huvudtemana för Finlands ordförandeskap var att stärka de nordiska ländernas gemensamma betydelse inom Europeiska unionen. Mötet i Bryssel främjade effektivt detta mål.

På hösten anordnades i Helsingfors ett nordiskt seminarium om reformerna inom den offentliga skogssektorn i Finland. Jord- och skogsbruksministeriet stod värd för seminariet som lockade deltagare från alla nordiska länder.

Nordisk kommitté för lantbruks- och matforskning (NKJ)

Under 2016 höll Nordiska kommittén för lantbruks- och matforskning tre möten, av vilka det första var en telefonkonferens som hölls i februari. Sommarmötet hölls i Helsingfors i juni. Dagen efter mötet fick NKJ bekanta sig med Palopuros ekologiska symbios på Knehtilä gård i Hyvinge och Gold and Greens pulled havre i Träskända. I slutet av juni hölls dessutom ett gemensamt möte med Sverige och Norge om nordiska renfrågor. Höstmötet hölls i november i Stockholm.

NKJ har börjat söka finansiering för både nätverkande och anordnande av seminarier och workshoppar. NKJ och Samnordisk skogsforskning (SNS) anordnade en gemensam *Matchmaking Day* i Naturresursinstitutets lokaler i Vanda den 15 september. NKJ har också deltagit aktivt i bioekonomiarbetet (bl.a. Bioeconomy Council och Nordic Bioeconomy Panel).

NordGen

2016 anordnade NordGen två stora seminarier inklusive grupparbeten för intressenter, raffinaderier och dem som ansvarar för de nordiska ländernas växtgenetiska resurser. I Alnarp hölls ett seminarium den 8 mars där man behandlade utkastet till en långsiktig strategi för NordGens växtsektor, växtförädling samt förvaringen och den framtida användningen av växtgenetiska resurser. Temat för det seminarium som hölls i maj, *Workshop om Nordisk brugsgenbank*, var en växtgenbank.

Den långsiktiga strategin för NordGens växtsektor färdigställdes i slutet av året. Strategin ger bra riktlinjer för NordGens framtida arbete och fokuserar på viktiga tyngdpunkter. Ledningsgruppen för NordGen sammanträdde fyra gånger under perioden.

Nordic Public Private Partnership on Prebreeding in Plants (PPP)

Vid MR-FJSL:s möte 2016 meddelade alla nordiska länder att de var nöjda med hur det samnordiska PPP-projektet om prebreeding (s.k. förförädling) av odlingsväxter framskrider, och de rekommenderade att den tredje fasen av projektet ska inledas i början av 2018.

De medverkande forskningsprojekten har varit nöjda med det mervärde som förädlingsprojekten har medfört för deras eget nationella växtförädlingsarbete. De svenska revisionsmyndigheterna har dock vid sin granskning 2016 lämnat en anmärkning om inexaktheter i administreringen av budgeten för projektet. Man arbetar som bäst på att ändra praxis i enlighet med myndigheternas krav.

Nordiskt samarbete om mat

Under perioden anordnades tre stora matevenemang, som det informerades mycket om i både sociala och tryckta medier. I samband med den professionella köksmässan Gastro i mars (18 mars 2016 i Helsingfors) anordnades i samarbete mellan jord- och skogsbruksministeriet och Motiva ett nordiskt seminarium med rubriken *Sustainability in Nordic Professional Kitchen*.

Efter förmiddagens seminarium fick deltagarna avnjuta en framtida skollunch. På mässan fick de bekanta sig bl.a. med jord- och skogsbruksministeriets monter med tillhörande program om ansvarsfullhet. För de nordiska gästerna och värdarna anordnades också ett studiebesök till matkulturområdet Slakthuset i Helsingfors och matevenemanget Streat Helsinki.

I augusti, i samband med evenemanget *Delikatessernas Finland* som fokuserar på lokalproducerad mat (18 augusti 2016 i Helsingfors), anordnade jord- och skogsbruksministeriet tillsammans med Kulturkontakt Nord i den sistnämndas lokaler ett nordiskt seminarium om matkultur och matfostran med samkväm. Under seminariet berättade talarna om sina erfarenheter om ämnet och god praxis. Seminariet lockade omkring hundra deltagare. Föredragen under seminariet kunde också strömmas på webben.

På Yrkeshögskolan Novia i Raseborg anordnades den 10–13 oktober 2016 för första gången en FM-tävling i hantverksmat, som också var öppen för deltagare från andra nordiska länder. Tävlingen anordnades av jord- och skogsbruksministeriet, projektgruppen för projektet *Kustens mat* och Yrkeshögskolan Novia. Förutom tävlingen inkluderade evenemanget också tillfällen för nätverkande, exkursioner till olika matställen i Västra Nyland samt en galamiddag.

Under ordförandeskapsperioden anordnades två styrgruppsmöten för programmet Ny nordisk mat III. Det första hölls den 17 mars, och gruppen deltog också i ett nordiskt program som anordnades i samband med Gastro-mässan. Det andra mötet hölls på Åland den 15 september 2016 under *Ålands skördefest*.

Ämbetsmannakommittén för livsmedel (ÄK-FJLS)

Ämbetsmannakommittén för livsmedel sammanträdde i mars i Köpenhamn och i oktober i Helsingfors. Inom livsmedelssektorn fortsatte det långsiktiga tjänstemannasamarbetet i form av flera nätverk och projekt. Samarbetet ger Finland och de nordiska länderna bättre förutsättningar att bl.a. delta i viktiga politiska diskussioner inom livsmedelsbranschen i EU och i världen. Tjänstemannasamarbetet utgör en grund för många viktiga samnordiska utredningar, rapporter och/eller deklARATIONER som tjänstemännen använder i sitt arbete och som refereras över hela världen. Man ville föra fram detta sedvanliga nordiska arbete genom att anordna ett evenemang för alla intresserade. Evenemanget anordnades vid Livsmedelssäkerhetsverket den 12 september 2016.

Med hjälp av nordiska medel som beviljades för ordförandelandets projekt anordnades två nordiska seminarier, av vilka det ena även omfattade ett större utredningsarbete. Dessutom gjordes genom litteraturstudier en utredning om mikrobresistens i miljön.

Databaser om livsmedels sammansättningar – hur garanteras kvaliteten, överensstämmelsen och uppdateringen i framtiden?

Huvudmålen för projektet var att fästa vikt vid gemensamma nordiska utmaningar när det gäller kvaliteten och uppdateringen av uppgifter om livsmedlens ingredienser och sammansättning samt bl.a. dagens informationsteknologiska möjligheter när det gäller att förbättra kvaliteten på och användbarheten av uppgifterna om livsmedlens sammansättning. Projektet fungerade i växelverkan med det nordiska nätverket för livsmedelsanalys (*Nordic Food Analysis Network*). För utredningsarbetet skaffade man användningsrätt till den europeiska databasen för märkning och näringsdeklaration på livsmedelsförpackningar. Därtill rekryterades ett forskningsbiträde till Institutet för hälsa och välfärds (THL) enhet för nutrition för fyra månader. Projektet kulminerade den 19 oktober i ett seminarium som Finland anordnade som ordförandeland i samarbete med THL och Evira. I seminariet deltog cirka 60 personer från Finland och de övriga nordiska länderna samt från vissa andra länder och FAO.

Nordiskt vatten- och hälsonätverksmöte

Målet med det nordiska nätverket för vatten och hälsa är att i enlighet med UECE/WHO:s *Water and Health*-protokoll fungera som regional promotor i Norden och de baltiska länderna. Via nätverket kan man effektivt dela erfarenheter av bästa praxis och information om hur den implementerats i olika länder. Seminariet pågick i två dagar (27–28 oktober); under den första dagen gick man igenom olika befintliga nationella och övernationella system, och den andra dagen reserverades för föredrag. Seminariet lockade 40 deltagare från sex olika länder.

Litteraturstudie om mikrobresistens i anslutning till vattendrag

Material sammanställdes för *One Health*-mötet som hålls varje år i Finland, i november 2016 i Helsingfors, och dessutom samlades bakgrundsmaterial för en nordisk expertarbetsgrupp som behandlar mikrobielkemedelsresistens. På Finlands initiativ introducerades nya möjligheter att inkludera också miljörelaterade frågor i AMR-diskussionen och politiken.

I Helsingfors anordnades en nordisk expertkonferens om antibiotikaresistens den 23–24 november 2016.

Ämbetsmannakommittén för fiskeri ÄK-FJLS

Ämbetsmannakommittén för fiskeri sammanträdde den 28 april i Åbo och den 2 november i Helsingfors. I samband med mötena sammanträdde också arbetsgruppen AG Fisk, som sorterar under ämbetsmannakommittén, för att bereda avgöranden om projektfinansiering. Ämbetsmannakommittén för fiskeri hade fokus på blå bioekonomi och relaterade projekt så att den understödde genomförandet av Finlands ordförandeskapsprojekt gällande en vägkarta för blå bioekonomi.

Ordförandeskapsprojekt gällande en nordisk vägkarta för blå bioekonomi

Projektet för en nordisk vägkarta för blå bioekonomi inleddes hösten 2016 genom en enkät där de nordiska länderna fick svara på frågor om den blå bioekonomins betydelse. Utifrån enkäten sammanställde Natur-

resursinstitutet en utredning som användes som grund för de workshoppar som anordnades kring temat. Den första workshoppen hölls i Köpenhamn den 1 februari, och där gick man främst igenom Naturrekursinstitutets utredning och de nordiska ländernas syn på utvecklingen av blå bioekonomi. I den workshop som anordnades i Åbo den 27 april fortsatte diskussionen utifrån det utkast till en vägkarta för blå bioekonomi som Finland utarbetat. Utkastet bearbetades vidare för att sedan presenteras och användas som diskussionsunderlag på den internationella konferens om blå bioekonomi som anordnades i Helsingfors den 31 maj–1 juni. Konferensen meddelade att man bifaller utkastet, liksom även Ministerrådet för jord- och skogsbruk, fiske, vattenbruk och livsmedel (MR-FJLS) gjorde på sitt möte i Åbo den 28–29 juni 2016.

Den nordiska vägkartan för blå bioekonomi färdigställdes av ämbetsmannakommittén för fiskeri den 2 november, varefter den presenterades för samarbetsministrarna (MR-SAM) den 8 december. 2017 övergår man till att genomföra vägkartan.

Social- och hälsovårdspolitik

Ett särskilt tema för social- och hälsovårdssamarbetet 2016 var *Människan*. Huvudtemana var uppföljningen av Bo Könbergs rapport *Det framtida nordiska hälsosamarbetet* (2014), invandringen, flyktingfrågorna och gränshindren samt EU-samarbetet. Finland strävar efter att stärka det nordiska samarbetet i välfärds- och folkhälsopolitiska frågor samt frågor som rör social- och hälsovårdstjänsternas framtid. Ett annat mål var att utveckla samarbetet inom socialförsäkringssektorn och att hitta metoder genom vilka de nordiska länderna tillsammans kan påverka EU:s lagstiftning om den sociala tryggheten.

När det gäller Bo Könbergs rapport främjades under ordförandeskapsåret framför allt rekommendationer i anslutning till folkhälsa och den ojämna fördelningen av hälsa. Finland anordnade konferensen *Nordic Welfare States and Public Health – A Need for Transformative Change?* Under konferensen diskuterades bl.a. brytningstiden i de nordiska välfärdsstaterna när det gäller offentlig service samt vad som händer när skattefinansierade tjänster som producerats offentligt omvandlas till företag som verkar på en konkurrensutsatt marknad. Vidare anordnades under året expertmöten kring temat alkohol, narkotika och tobak samt ett seminarium om hälsorelaterad ojämställdhet ur ett genusperspektiv. Under Finlands ledning avtalades om inrättandet och finansieringen av samt mandatet för en nordisk folkhälsoarena för 2016–2018. Det bestämdes att samordningen av folkhälsoarenan ska förläggas till Helsingfors i anslutning till Nordens välfärdscenter (NVC Finland). Finland var ordförande för arenans första möte, där ländernas ledande tjänstemän inom folkhälsoområdet diskuterade hur det nordiska samarbetet kring förebyggande hälso- och sjukvård kan främjas på olika sätt.

Vid det nordiska ministermötet för social- och hälsopolitik gavs en deklaration om folkhälsosamarbete. Under mötet diskuterades också social- och hälsovårdstjänsterna för asylsökande. Ministrarna utbytte information och erfarenheter om hälsovårdstjänster för asylsökande, inklusive hälsoundersökningar och psykiatrisk vård. Man var särskilt orolig över ensamkommande barn, kvinnor och andra asylsökande i utsatt ställning och deras servicebehov.

Under ordförandeskapsåret främjades dessutom flera av de övriga rekommendationerna i Könbergs rapport. Statistikkommittén Nomesko inledde en förundersökning av patienternas rörlighet i de nordiska länderna. Även arbetet med att revidera den nordiska konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster fortsatte. Åtgärder för att främja e-hälsa vidtogs genom bl.a. expertmöten kring standardisering, datainsamling och en jämförande analys av tjänsterna inom prehospital akutsjukvård. En två år lång strategi- och utvecklingsprocess i anslutning till det nordiska beredskapssamarbetet inom hälso- och sjukvården inleddes. I syfte att stärka EU-samarbetet skapades på Finlands initiativ ett nytt permanent nätverk för de nordiska ledare som ansvarar för internationella ärenden och EU-ärenden vid social- och hälsovårdsministerierna.

Som ett resultat av det arbete som en arbetsgrupp för samhälls-entreprenörskap och sociala innovationer utförde anordnades en konferens som förde samman företagare, politiker och bakgrundsorganisationer i branschen.

I enlighet med programmet Nytt Norden strävade man efter att förbättra arbetsmetoderna i samarbetet. Man ville framför allt satsa på samarbete över förvaltningsgränserna och utveckla samarbetets kontinuitet med hjälp av trojkasamarbete. Finland inledde inom ämbetsmannakommittén för social- och hälsopolitik en diskussion om hur man bäst kan trygga de samnordiska institutionernas verksamhetsförutsättningar och fylla arbetsgruppernas sekretariatbehov.

Vidare främjades integreringen av genusperspektivet med hjälp av ett seminarium om omsorg, hälsa och jämställdhet tillsammans med ämbetsmannakommittén för jämställdhetspolitik. Även minoriteternas ställning behandlades genom att frågor som rör samer och romer togs upp till diskussion.

Kostnads- och personaleffekter under ordförandeskapet

2016 hade ministerrådet för social- och hälsopolitik cirka 39 miljoner danska kronor till sitt förfogande. Av den ovannämnda summan hade 1 miljon danska kronor reserverats för de evenemang som ordförandelan-

I anslutning till konferensen Nordic Welfare States and Public Health – A Need for Transformative Change? anordnades ett sidoevenemang för barn. Foto: Noora Johansson

det ansvarade för. Dessutom hade social- och hälsovårdsministeriet (SHM) reserverat nationell finansiering för ordförandeskapet. Representer för SHM eller institutioner som sorterar under ministeriet är ordförande för de ämbetsmannakommittéer, möten, arbetsgrupper och seminarier som anordnas på området. Vidare var det ofta SHM som ansvarade för den innehållsmässiga och praktiska beredningen och genomförandet av den ovannämnda verksamheten. Ämbetsverken och institutionerna inom förvaltningsområdet (i synnerhet THL, Valvira) deltog aktivt tillsammans med SHM i detta arbete. Ordförandeskap-

et skötes vid SHM som heltidsarbete av två tjänstemän (av vilka den ena rekryterades uttryckligen för ordförandeskapsåret), en sekreterare och en växlande högskole- eller sekreterarpraktikant samt som deltidarbete av en sekreterare. Dessutom deltog över 80 personer från SHM:s förvaltningsområde i arbetet under Finlands ordförandeskap på deltid vid sidan av sina andra arbetsuppgifter.

Jämställdhetssamarbete

Jämställdhetssamarbetet under ordförandeskapet byggde på samarbetsprogrammet *Tillsammans för jämställdhet* (2015–2018). Målet med samarbetsprogrammet är att främja ett effektivt jämställdhetsarbete i Norden samt att höja kunskapen om jämställdhet bland medborgare, parlamentariker och regeringar samt i NMR:s egna organ och projekt. Programmet innehåller två övergripande teman: det offentliga rummet samt välfärd och innovation. Som fokusområden för Finlands ordförandeskap valdes bekämpning av könsrelaterat våld, främjande av jämställdhet i medierna samt frågor kring genusperspektivet när det gäller hälsa. Inom dessa teman genomfördes flera nordiska utredningar och evenemang.

Ett centralt mål för Finlands ordförandeskap var att främja diskussionen om fokusområden och skapa mötesplatser för olika aktörer. Genom att engagera nationella aktörer i verksamheten och främja samarbete mellan sektorerna nådde man bättre ut till målpubliken samtidigt som man stödde målet med ett integrerat genusperspektiv. Man satsade framför allt på att säkerställa det nordiska perspektivet och delaktigheten i evenemangen och utredningarna, och det med goda resultat. En ambition för ordförandeskapet var att göra fokusområdena och det nordiska samarbetet synliga genom kommunikationsåtgärder och samarbete med andra aktörer. Evenemangen, och i synnerhet frågorna om bekämpning av våld och jämställdheten i medierna, fick mycket uppmärksamhet i medierna.

Under årets lopp genomfördes fyra kartläggningar som tjänar de politiska behoven och diskussionen i framtiden. THL gjorde en kartläggning av utvecklad och tillämpad praxis i de nordiska länderna när det gäller att bryta våldsspiralen. Kartläggningen stöder de nordiska ländernas arbete i genomförandet av Istanbulkonventionen. Inför ministerrådets möte färdigställdes en kartläggning av asylprocesserna ur ett genusperspektiv i de nordiska länderna. Vidare färdigställdes kartläggningar av hur könen presenteras och uppträder i nyhetsmedierna samt regleringen av könsdiskriminerande reklam i de nordiska länderna.

Vid sidan av projekten i anslutning till fokusområdena fortsatte man under Finlands ordförandeskap att arbeta kring tidigare inledda teman, och till de viktigaste av dessa hörde arbetet för att bekämpa sexism och hatretorik. Vidare strävade man efter att främja samarbetet mellan de olika sektorerna.

Under Finlands ordförandeskap anordnades också nordiska evenemang i samband med FN:s kvinnokommissions möte (CSW) i New York den 14–24 mars. De nordiska jämställdhetsministrarna höll ett inofficiellt möte. Dessutom anordnades en nordisk ministerpanel om jämställdhetsmålen i anslutning till hållbar utveckling samt en expertpanel om sexism och hatretorik.

En nordisk expertpanel om sexism och hatretorik i New York. Foto: SHM

Kostnads- och personaleffekter under ordförandeskapet

2016 hade ministerrådet för jämställdhet cirka 9 miljoner danska kronor till sitt förfogande, varav ungefär en tredjedel var reserverat för ordförandeskapsverksamhet. En stor del av verksamheten under ordförandeskapsåret finansierades med nordisk finansiering. Dessutom hade SHM reserverat nationell finansiering för ordförandeskapet.

Representanter för SHM var ordförande för ämbetsmannakommittén, mötena, arbetsgrupperna och de övriga evenemangen. Vidare var det ofta SHM som ansvarade för den innehållsmässiga och praktiska beredningen och genomförandet av den ovannämnda verksamheten.

Ordförandeskapet sköttes vid SHM som deltidsarbete av två tjänstemän och en sekreterare samt som heltidsarbete av en tjänsteman. Den sistnämnda tjänstemannen rekryterades för ordförandeskapet med nordiska medel. Personaleffekterna minskade i och med att evenemangen och projekten genomfördes i samarbete med externa parter.

Prioritetsprojektet *Norden 2020* (2016–2018)

Under SHM:s ledning inleddes i samarbetet med UKM och ANM ett nordiskt prioritetsprojekt som omspanner tre år, *Ett innovativt och öppet Norden med välmående människor 2020 – Lika möjligheter till välfärd, kultur, utbildning och arbete*.

2016 inleddes projektet "Flerspråkighet och mångfald som en resurs". Därtill integrerades genusperspektivet i evenemangen och konferenserna under ordförandeskapsåret och en nordisk konferens anordnades, *Future of Work*. Inom projektet färdigställdes också en översikt över det nordiska välfärdssamhällets framtid 2020.

Jämställdhetsministrarnas möte i Vanda den 3 oktober 2016. Foto: SHM

Samarbete om arbetslivet

Av huvudtemana för Finlands ordförandeskap har *Människor* varit ett fokusområde på arbetslivsområdet, som också har stötts bl.a. av de åtgärder som vidtagits för att undanröja gränshinder och stärka ILO-samarbetet och EU-dimensionen. Den ökade invandringen gjorde integrationen till ett ännu viktigare sektorsövergripande tema än tidigare. Arbetslivet spelar en väsentlig roll i flyktingarnas och invandrarnas integration. Finland har deltagit aktivt i det nordiska integrationsfrämjande samarbetet också inom arbetslivsområdet.

För arbetslivssektorn utarbetades inget separat ordförandeskapsprogram, eftersom 2016 präglades av Poul Nielsons strategiska genomlysning. Rapporten överlämnades till justitie- och arbetsminister Jari Lindström den 14 juni 2016. Lindström deltog tillsammans med Ålands minister Camilla Gunell i en frågestund i samband med Nordiska rådets session den 2 november 2016 där han fick svara på frågor om de arbetsmarknadspolitiska problemställningarna i Norden.

Ministerrådet för arbetsliv (MR-A) behandlade på sitt möte den 29 november 2016 rekommendationerna i Nielsons rapport och fattade beslut om fortsatta åtgärder. Vidare fördes en temadiskussion om nya politiska initiativ på arbetslivsområdet och satsningar på bättre integration i arbetslivet. Ministrarna beslutade att inleda beredningen av ett nordiskt samarbetsprogram på arbetslivsområdet (2018–2021) och godkände ett gemensamt uttalande om pelaren för sociala rättigheter i Europeiska unionen som skickats till EU:s arbetsmarknadskommissionär Marianne Thyssen. Andra ärenden på agendan var gränshinder, rapporten Nytt Norden 2.0 och ILO-samarbetet. MR-A beslutade att ta upp arbetarskyddsfrågor på mötesagendan för 2017. I mötet deltog ILO:s vice generaldirektör Deborah Greenfield. Omedelbart efter MR-A:s möte inleddes ILO:s *Global Gender Dialogue* den 29–30 november 2016, där de nordiska arbetsministrarna deltog.

Under MR-A sorterar ämbetsmannakommittén för arbetsliv (ÄK-A), vars tre undersektioner verkar inom områdena arbetsmarknad, arbetsrätt och arbetsmiljö. Finland är ordförande i alla dessa. Under Finlands ordförandeskap färdigställdes den externa utvärderingen av programmet Nordjobb (*Oxford Research*). I syfte att genomföra rekommendationerna tillsatte ÄK-A en arbetsgrupp som lade fram ett förslag till ett nytt uppdrag för programmet (2017–2019). ÄK-A behandlade också bl.a. ämnet samarbetsekonomi (delningsekonomi) samt hållbar utveckling inom arbetslivsområdet. Till standardfrågorna i ÄK-A hörde bl.a. gränshindren samt aktuella EU-ärenden och andra internationella ärenden, där man rapporterade exempelvis om EU-samarbetet inom arbetarskyddet och den strategiska utvecklingen i EU och ILO.

Arbetsmarknadssektionens arbete har varit fokuserat främst på följande teman, som det inletts forskning om:

- invandrarnas integration på arbetsmarknaden
- obalansen mellan efterfrågan och utbud på arbetsmarknaden
- delningsekonomi.

Den mest betydande rapporten som färdigställdes på uppdrag av sektionen under 2016 gällde nordiska arbetsmarknadsmodeller och styrsystem. Rapporten väckte stort intresse och det var meningen att den skulle behandlas under ett möte den 8 december 2016 för de högsta cheferna på arbetsmarknadsområdet i Norden, men mötet ställdes in.

Sektionen för arbetsrätt utbytte information om revideringar i de nordiska ländernas arbetslagstiftning och relaterade utredningar samt aktuella projekt som pågår inom EU och ILO. Man diskuterade särskilt förslaget till ändring av direktivet om utstationerade arbetstagare samt beredningen av pelaren för sociala rättigheter i Europa. Vid sektionen begärde man också uttalanden av experter och diskuterade arbetets nya former, såsom delningsekonomi och uberisering ur ett arbetsrättsligt perspektiv. Vidare bereddes svar på Nordiska rådets rekommendationer om au pair-anställda, flygpersonal och flygsäkerhet.

Arbetsmiljösektionen fokuserade på att främja en bättre arbetsmiljö och arbetshälsa. Sektionen beviljar årligen anslag för nordiska projekt. Vid utgången av 2016 upphörde två projekt, av vilka det ena gällde arbetarskyddstillsynen i riskbranscher och det andra samordningen av nordisk arbetsmiljöforskning. 2016 startades fyra nya projekt. Projekten gällde den åldrande arbetskraftens arbetshälsa, bekämpningen av arbetsolycksfall i fiskeindustrin, arbetssäkerheten i byggnadsbranschen och anordnandet av en nordisk arbetsmiljökonferens. Arbetsmiljösektionen behandlade också bl.a. aktuella EU-frågor, forskningsverksamhet och arbetarskyddstillsyn i de nordiska länderna samt framtida megatrender i arbetslivet.

En nordisk arbetsmiljökonferens anordnades den 7–9 juni 2015 i Tammerfors. Vid konferensen deltog 93 personer från nordiska arbetarskyddsmyndigheter och forskningsinstitut. Temat för konferensen var riskbaserad arbetarskyddstillsyn. Konferensen innefattade bl.a. föreläsningar och arbetsplatsbesök, och den anordnades i samarbete mellan social- och hälsovårdsministeriet, regionförvaltningsverkens ansvarsområden för arbetarskydd och NIVA (*Nordic Institute for Advanced Training in Occupational Health*).

Det mest intensiva nordiska samarbetet på EU-nivå har skett inom den rådgivande arbetarskyddskommitténs (AVSH) inofficiella nätverk, som ofta har inkluderat Österrike, Tyskland och Luxemburg. De nordiska

länderna har aktivt förespråkat en modernisering av arbetarskyddet, och deras linje har vunnit ett brett understöd bland de övriga länderna. EU-kommissionens meddelande om en modernisering av arbetarskyddet visar att den utvidgade nordiska aktiviteten har varit framgångsrik.

Den nordisk-baltisk-polska informationsgruppen begärde uttalanden av experter och diskuterade aktuella teman och prioriteringar under Slovakiens och Maltas EU-ordförandeskap, utstationerade arbetstagare, det paket om samordning av arbete och familj som kommissionen bereder som bäst, pelaren för sociala rättigheter samt förberedelserna inför brexit med avseende på arbetskraftens mobilitet, arbetsfrågor och sociala frågor.

Ordförandeskapets resultat och utförande samt kostnads- och personaleffekter

Nordens välfärdscenter (NVC) ansvarade för anordnandet av konferensen Partiell arbetsförmåga och arbetslivet den 19 maj 2016 i Helsingfors. Målet var att stärka det nordiska samarbetet i syfte att främja sysselsättningen av personer med partiell arbetsförmåga och åstadkomma konkreta rekommendationer för organisationen av och formerna för det fortsatta arbetet, och dessa mål uppnåddes.

Under Finlands ordförandeskap anordnades också en arbetsmiljökonferens i juni med temat riskbaserad tillsyn. Under konferensen föreslogs olika förfaranden som arbetarskyddsmyndigheterna kan tillämpa för att styra tillsynen till de branscher och arbetsplatser där arbetarskyddstillsynen behövs mest och har den största effekten.

Ordförandeskapskonferensen Arbetets nya former den 5–6 september 2016 i Helsingfors var en del av ILO:s *Future of Work*-initiativ och blev startskottet till en serie nordiska ordförandeskapskonferenser inför ILO:s hundraårsjubileum (2019). Sammanlagt 85 personer deltog i konferensen, och de kom bl.a. från de nordiska ländernas ILO-kommittéer, forskningsinstitut, ministerier och arbetsmarknadsorganisationer. Konferensen fokuserade på globala utmaningar när det gäller arbetets framtid ur nordiskt perspektiv med beaktande av jämställdheten mellan könen och främjandet av lika möjligheter i arbetslivet samt arbetsorganiseringens effekter på arbetet, inklusive globala upphandlingskedjor. Målet var att skapa en nordisk vision om hur ILO:s arbete ska riktas i framtiden samt att påverka förberedelserna inför ILO:s 100-årsjubileum och bedömningen av den därtill anslutna verksamheten. Ett gemensamt framträdande stärker bilden av det nordiska arbetet med att utveckla arbetslivet och kan utnyttjas både i EU-samarbetet och i profileringen av Norden.

Konferensen *Arbetets nya former* utgjorde en del av det treåriga (2016–2018) ordförandeskapsprojektet över förvaltningsgränserna *Ett innovativt och öppet Norden med välmående människor 2020 – Lika möjligheter till välfärd, kultur, utbildning och arbete* som genomförs av SHM, UKM och ANM. I övrigt kunde stöd beviljas för evenemangen ur anslagen för arbetslivsområdet. Inga tilläggsrekryteringar gjordes vid ministerierna, utan ordförandeskapet sköttes med befintliga resurser.

Lagstiftningssamarbete och annat rättsligt samarbete

Målet med det nordiska samarbetet på det rättsliga området är att närma ländernas lagstiftning till varandra och därmed avlägsna gränshinder och underlätta kontakterna mellan nordbor. Det är ett långsiktigt arbete

som utförs i form av praktiska lagstiftningsprojekt, samnordiska arbetsgrupper och inofficiellt samarbete mellan tjänstemän.

Under Finlands ordförandeskap anordnades ett justitieministermöte i Kotka. Temana för mötet var näthat, radikalisering som sker över internet och våldsam extremism samt gränskontroller och integration. Radikalisering över internet och hur detta kan förebyggas fanns också på agendan för det möte för straffrättsliga experter från de nordiska justitieministerierna som hölls i Norge den 29 november.

Som en del av ordförandeskapet anordnades samnordiska seminarier om användning av elektronisk övervakning samt allmän rättshjälp och rättshjälp i asylfrågor. Under ett två dagar långt seminarium om användning av elektronisk övervakning presenterades verkställandet av straff i anslutning till elektronisk övervakning och andra förfaranden och diskuterades framtida utmaningar. I seminariet deltog cirka 60 representanter för de nordiska justitieministerierna och brottspåföljdsmyndigheterna. I rättshjälpsseminariet deltog sakkunniga från justitieministerierna samt advokater, allmänna rättsbiträden, förvaltningsrepresentanter och domare som arbetar med rättshjälp och asylfrågor.

Grovt uppskattat har ordförandeskapet krävt tilläggsresurser om högst 0,25 årsverken. Kostnaderna för mötesarrangemangen (tre ämbetsmannakommittémöten och ett ministermöte) togs om hand.

Deltagare i ett möte om nordiskt rättssamarbete i Langinkoski. Foto: Norden.org

Det nordiska samarbetet kompletteras av Nordic-Baltic-samarbetet mellan de nordiska och baltiska länderna. Samarbetet styrs på ministernivå av Nordic-Baltic-målplanen för 2015–2017, vars genomförande samordnas av Nordic-Baltic Contact Group.

Justitieministermöten mellan de nordiska och de baltiska länderna hålls i allmänhet vartannat år. 2016 hölls ett justitieministermöte i Tallinn (22–23 september). På agendan stod strategier för korruptionsbekämpning, asylfrågor, utmaningar inom justitieförvaltningen, familjevåld och brottsbekämpning.

Nordiskt lagstiftningssamarbete som en del av reformen Nytt Norden 2.0

Den högnivågrupp som tillsatts i anslutning till Nordiska ministerrådets fortsatta reform efterlyste som en del av sina egna reformförslag på sommaren ett aktivare nordiskt lagstiftningssamarbete med målet att föra de nordiska länderna närmare varandra. Statsministrarna godkände på sitt inofficiella möte i september målet om en harmonisering. I Finland sammankallades i samarbete med Nordiska administrativa förbundet, NAF, ett nätverk av förvaltningsorgan, universitet och självständiga experter för att vidareutveckla förslaget. Samarbetsministrarna beslutade för sin del att tillsätta en utredare för att klargöra vilka möjligheter det finns att genomföra förslaget. I diskussionerna har man efterlyst ett koncept som beaktar förändringarna i omvärlden efter 1980-talet, då de senaste stora projekten inom nordiskt lagstiftningssamarbete genomfördes. Frågan berör flera sektorer.

ÖVRIGT NORDISKT SAMARBETE

Samarbete inom konsumentfrågor

Nordiska konsumentgruppen, som består av tjänstemän vid de ministerier i de nordiska länderna som är ansvariga för konsumentfrågor och för Danmarks och Islands del av tjänstemän vid andra ämbetsverk inom konsumentförvaltningen, sammanträdde en gång under 2016. Mötet hölls i Helsingfors. På mötena behandlas alltid aktuella konsumentfrågor på nationell, EU-/EES- samt internationell nivå. Utöver detta har mötena specialteman som avtalats på förhand. Specialtemana under junimötet i Helsingfors var förordningen om samarbete mellan de nationella tillsynsmyndigheterna, geoblockering, delningsekonomi och samarbetsprogrammet för konsumentområdet.

Konsumetombudsmännen hade två möten med bland annat delningsekonomi, dold marknadsföring, splittade priser, tillsyn med ny teknologi på agendan.

NECE (*Nordic-Estonian Consumer Education network*) hade två möten. På agendan var EU-kommissionens EU:s ramverk för utvecklingen av digital kompetens, uppdatering av den nordiska strategin för konsumentfostran (för att inkludera digitala kompetenser i strategin) och kontakter med universitet.

Trafik

Inom trafiksektorn samarbetar de nordiska länderna tätt. I samarbetet deltar såväl trafik- och kommunikationsministeriet som de ämbetsverk som lyder under ministeriet samt andra organisationer inom förvaltningsområdet. En av de viktigaste samarbetsformerna har varit en arbetsgrupp med Beatas (*Barents Euro Arctic Transport Area*) styrkommitté, som bestått av representanter från olika ministerier, och den regionala arbetsgruppen BRWGTL (*Barents Regional Working Group on Transport and Logistics*), i vars regi de nordiska länderna har samarbetat i konkreta projekt.

Huvudparten av det nordiska samarbetet på vägområdet sker inom ramen för Nordiskt vägforum, NVF. Det nordiska samarbetet inom järnvägssektorn bygger på NIM-samarbetet mellan infrastrukturinnehavare (*Nordic Infrastructure Managers*). Samarbetet inom sjöfart är mångsidigt, och under 2016 anordnade man och deltog i flera nordiska seminarier om sjötransporter. Inom luftfarten bedrivs regelbundet samarbete inom bland annat ICAO (Internationella civila luftfartsorganisationen) och NOLU (De nordiska luftfartsdirektörerna). Utöver de ovan nämnda aktiviteterna pågår ett kontinuerligt samarbete inom olika sektorspecifika frågor på bilateral nivå.

Samarbete inom gränssäkerhet

Det nordiska samarbetet bedrevs under 2016 enligt etablerad praxis via forumet för de nordiska kustbevakningarna. NCGF (*Nordic Coast Guard Forum*) fokuserade på att utbyta information och utveckla det operativa samarbetet i Östersjöregionen. Flera myndigheter med ansvar för marin säkerhet medverkar i verksamheten. 2016 anordnades *Nordic Coast Guard* -forumets chefsmöte (Conference) i september i Köpenhamn. Inom ramen för kustbevakningsforumet har man under årets lopp under Gränsbevakningsväsendets ledning kartlagt de nordiska ländernas samarbetsmöjligheter och centrala prioriteringar i arktiska frågor och i kustbe-

vakningssamarbetet med EU. Finland presenterade preliminära planer för sitt ordförandeskap för Arktiska kustbevakningsforumet (ACGF; *Arctic Coast Guard Forum*) som det inleder i maj 2017. De övriga nordiska länderna har preliminärt lovat delta och bistå i arrangemangen kring ordförandeskapet.

Under 2016 intensifierades samarbetet kring invandrings- och flyktingkrisen. Inom arbetsgruppen för Europeiska rådet har man sammanträtt regelbundet under året och strävat efter att hitta gemensamma nordiska ståndpunkter när det gäller att utveckla EU:s gränspolitik och lindra migrationskrisen.

Invandrings- och medborgarskapsfrågor, inklusive det nordiska samarbetet kring invandrings- och flyktingkrisen

I den nordiska samrådsgruppen på hög nivå i flyktingfrågor (NSHF) fortsatte man det aktiva samarbetet inom invandrings-, asyl- och medborgarskapsfrågor. På ministermötet och i ämbetsmannamötet utbyts information framför allt i invandrings- och asylfrågor. Förutom beredningen av invandrings- och asylpolitik, utveckling av lagstiftningen och statistikrapporter behandlas också mer konkret aktuella frågor kring bl.a. återresa och återsändande samt omplacering. Under 2016 var Sverige ordförande för NSHF. Samarbetets betydelse har alltså betonats i det rådande utmanande läget med invandringen till Europa.

Under redovisningsåret har den NSHF-samarbetsgrupp som på operativ nivå behandlar frågor som rör återresa och återsändande sammanträtt i normal ordning.

Island var under 2016 ordförande för den NSHF-samarbetsgrupp som på operativ nivå behandlar omplaceringsfrågor och anordnade ett möte för samarbetsgruppen i slutet av året. I mötet deltog också representanter för UNHCR. På mötet behandlades aktuella frågor om omplacering och man utbytte erfarenheter mellan de nordiska länderna och UNHCR.

De nordiska länderna utbyter årligen information om ändringar som gjorts i författningar och praxis när det gäller medborgarskapsfrågor samt statistik i en arbetsgrupp där Finland var ordförande 2016 (möte i Helsingfors i december). De nordiska länderna diskuterar också frågor om tillämpningen av fri rörlighet i en EES-arbetsgrupp som brukar sammanträda mer sällan. Mellan mötena har de personer som ingår i nätverket utbytt information via e-post.

Nordiskt samarbete kring integrationen av invandrare och flyktingar

De nordiska länderna har under 2015–2016 mottagit ett historiskt stort antal flyktingar. Det innebär att antalet människor som behöver integrationstjänster nu är mångfaldigt större än tidigare, vilket skapar ett tryck på att utveckla integrationsprocessen.

Många flyktingrelaterade utmaningar är gemensamma för alla nordiska länder. Som exempel kan nämnas vikten av att de flyktingar som beviljats asyl kommer in på arbetsmarknaden och blir aktiva medborgare. Dessa utmaningar gäller bl.a. vägen till arbetsmarknaden, språk och utbildning samt boende. En lyckad integration av invandrare i samhället och arbetslivet skapar möjligheter att dels möta den utmaning som de åldrande samhällenas försörjningskvot och missmatchningen på arbetsmarknaden medför, dels skapa mer kompetenspotential på arbetsmarknaden.

Ministrarna för nordiskt samarbete (MR-SAM) godkände våren 2016 ett samarbetsprogram för integration av flyktingar och invandrare. Programmet stöder det arbete som utförs i varje land för att främja integrationen genom att stärka det nordiska samarbetet. Samarbetet fokuserar på att utbyta erfarenheter och bredda kunskapsbasen samt utveckla den politiska dialogen.

På Finlands initiativ som ordförandeland anordnades ett inofficiellt möte för de integrationsansvariga ministrarna i Köpenhamn i november. Ordförande för mötet var justitie- och arbetsminister Jari Lindström. I slutet av mötet godkändes ett gemensamt uttalande där ministrarna välkomnade samarbetsprogrammet och ansåg det vara viktigt att kunskapsbasen stärks, att man kan lära sig av god praxis och att samarbetet fortsätter under Norges ordförandeskap 2017.

Arbete mot människohandel

De nordiska länderna bedriver ett aktivt samarbete mot människohandel. Statsrådets experter inom verksamhet mot människohandel har deltagit regelbundet i olika nordiska konferenser och expertseminarier mot människohandel som har anordnats av bland annat Nordiska ministerrådet. De nordiska tjänstemännen har bedrivit ett nära samarbete även t.ex. inom ramen för arbetet mot människohandel i Östersjöstaternas råd. De nordiska influenserna och kontakterna i anslutning till arbetet mot människohandel och organiseringen av detta har varit viktiga i planeringen av statsrådets handlingsplan mot människohandel, som offentliggjordes i oktober 2016, och vidareutvecklingen av den nationella verksamhetsstrukturen mot människohandel. De aktörer som samordnar och rapporterar om arbetet mot människohandel i de nordiska ländernas regeringar har träffat varandra regelbundet även på inofficiella nätverksmöten i anslutning till Europeiska unionens verksamhet mot människohandel.

Samarbete inom räddningsarbetet

Möte för de nordiska ministrarna med ansvar för räddningstjänst och beredskap

Ett möte för de nordiska ministrarna med ansvar för räddnings- och beredskapsfrågor anordnades i Helsingfors i september. Mötet utgjorde en del av det nordiska Haga-samarbetet kring samhällets krisberedskap, för vilket Finland var ordförande 2016. På mötet godkändes gemensamma slutsatser, inklusive målsättningen att stärka de nordiska ländernas förmåga att motstå kriser, dvs. resiliens, och beredskapen inför nya, mångformiga hot. Inrikesminister Paula Risikko var värd för mötet.

Enligt mötets slutsatser ska samhällets resiliens förbättras genom effektivare och strukturerad informationsutväxling mellan räddnings- och beredskapsmyndigheterna i de nordiska länderna. Samtidigt utökas särskilt forskningssamarbetet kring resiliens.

Ett annat fokusområde i slutsatsen är det behov av ett tätare samarbete mellan räddnings- och hälsovårdsmyndigheterna som konstaterats bland annat utifrån erfarenheter av ebolaepidemin. I utvecklingen av detta samarbete beaktas utvecklingen av den medicinska krisberedskapen som sker på europeisk nivå.

På mötet bestämdes också att samarbetet kring utvecklingen av nordiska hjälpformationer som är specialiserade på kalla förhållanden ska fortsättas. Som ett resultat av ett EU-finansierat samnordiskt projekt har man utvecklat beredskap som möjliggör att t.ex. ett finskt och svenskt sök- och räddningsteam kan utföra internationella hjälpuppdrag tillsammans.

Ordförandeskapet för Haga-samarbetet överläts i slutet av mötet till Island.

Möte för högre chefer inom räddningstjänsten

Ett möte för högre chefer inom räddningstjänsten anordnades på Åland i juni. På mötet godkändes en Haga-handlingsplan som sammanställdes under Finlands ledning i syfte att följa upp genomförandet av de strategiska utvecklingsmålen för Haga-samarbetet. Planen innehåller konkreta åtgärder som ska vidtas inom ramen för Haga-samarbetet och ett schema för när de ska genomföras. De myndigheter som ansvarar för räddnings- och beredskapsärenden svarar också för uppdatering av handlingsplanen.

Finland fortsatte liksom de tidigare ordförandeländerna traditionen att anordna ett miniseminarium i samband med mötet för högre chefer. Temat detta år var hälsovårds-, räddnings- och beredskapsmyndigheters samarbete i utvecklingen av den medicinska krisberedskapen.

Avdelningschefernas möte, ämbetsmannamöten och Nordiskt mötesforum

EU- och Nato-samarbetet har under året varit en flitigt återkommande dagordningspunkt både på ämbetsmannamötena och på Nordiskt mötesforum. Fokus i arbetet på avdelningschefernas möte och ämbetsmannamötena under året låg på planeringen av ministermötet.

Nordiskt mötesforum fokuserade i sin tur på samordning av ståndpunkter och informationsutbyte med målet att öka de nordiska ländernas påverkningsmöjligheter och synlighet i internationella forum (EU/räddningstjänstssamarbete, Nato/civilberedskapssamarbete). I syfte att stärka länken till EU inbjöds också en representant för kommissionens generaldirektorat för humanitärt bistånd och civilskydd, vilket konstaterades vara till stor fördel.

Nordred-samarbetet

Den samarbetsgrupp som bygger på det nordiska Nordred-avtalet sammanträdde två gånger under 2016. Ordförandelandet Danmark har inlett diskussioner om framtida placering av krisberedskaper i de nordiska länderna och en uppdatering av den nordiska räddningshandboken.

Nordiskt samarbete om användning av geografiska data vid krishantering

En nordisk samrådsgrupp (*GIS i krishantering*) består av ansvariga myndigheter för krishantering och lantmäteriverk. Gruppen har ett etablerat samarbete och den har förbättrat det mellanstatliga utbytet av geografiska data och utvecklingen av applikationer i anslutning till geografiska data i de nordiska länderna. Gruppen sammanträdde två gånger under 2016, i maj i Helsingfors och i november på Island.

CBRN-samarbetet

Den arbetsgrupp som tidigare inom ramen för Haga-samarbetet aktivt har arbetat för att harmonisera informationsutbytet i CBRN-frågor (kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära hot och risker), *lessons learned*-verksamhet samt instruktioner för första insatsen sammanträdde en gång under 2016, i februari på Island. Nästa möte, som enligt planerna skulle hållas i Norge, ställdes in. Svenska MSB (*Myndigheten för samhällsskydd och beredskap*) lade fram ett förslag om att de separata nordiska mötena ska avskaffas och att detta samarbete i stället ska bedrivas i anslutning till exempelvis EU:s CBRNE-möten som hålls i Bryssel. I Bryssel kunde separata nordiska möten kring temat Haga-samarbetet hållas i samband med EU:s möten.

Nordiskt samarbete inom förebyggande av bränder

Det nordiska mötet om förebyggande av bränder hölls i september i Norge. På mötet presenterades varje lands aktuella utvecklings- och strategiprojekt samt diskuterades lagstiftningens effektivitet och säkerhetskommunikation.

Den nordiska brandvarnardagen firades för femte gången den 1 december. Under den gemensamma temadagen påminns medborgarna i alla nordiska länder om hur viktigt det är att ha en fungerande brandvarnare. I Finland firas den nordiska brandvarnardagen som en del av brandsäkerhetsveckan.

Polissamarbete samt polis-, tull- och narkotikasamarbete

Det nordiska polissamarbetet har effektiviserats under verksamhetsåret 2016. Samarbetet är omedelbart och resultatrikt, och det bygger på nordisk samhörighet och jämlikhet. De nordiska högre polischeferna undertecknade ett uppdaterat samarbetsprotokoll den 1 april 2016.

Samarbetet bygger på det arbete som utförs av underarbetsgrupper under de högre chefernas strategiska övervakning. Underarbetsgrupperna rapporterar om sitt arbete först till polischefsgruppen som styr den operativa verksamheten i samarbetet.

De årliga mötena för nordiska polischefer anordnades denna gång av Norge på Hoel gård i början av juni och i Spetsbergen vid månadsskiftet augusti–september. Ärenden som behandlades var bl.a. expertnätverkens rapportering, intensifieringen av samarbetet, hanteringen av migrationen och datanätsbrott.

De nordiska polischeferna med sällskap i Spetsbergen. Foto: IM

Finlands och Sveriges gemensamma sampatrulleringsprojekt i Tornedalen har framskridit från utbildningsfasen till genomförandefasen. Lagändringarna i anslutning till projektet behandlas som bäst av de nationella parlamenten.

Finland anordnade en nordisk poliskonferens i Helsingfors i mitten av november kring temat *Transnational Criminality and Migration as Future Threats*.

PTN

Danmark var ordförande för PTN (*Polis och tull i Norden*) 2015–2017. Danmark övertog ordförandeskapet efter Finland sommaren 2015. Under Danmarks ordförandeskap har Finland strävat efter att påverka det regionala internationella kriminalpolissamarbetet så att det är så samordnat som möjligt med hänsyn till de europeiska ja nationella brottsbekämpningsprioriteringarna. PTN sammanställde i slutet av 2016 en samnordisk hotbedömning som behandlas i april 2017 tillsammans med Europols Socta i syfte att fastställa de nordiska prioriteringarna. Inom ramen för PTN-samarbetet bedrevs också operativt samarbete, särskilt mot organiserad egendomsbrottslighet.

Samarbete i samefrågor

I förhandlingarna om en nordisk samekonvention, där Finland var ordförande, nåddes preliminär enighet i december 2016. Finland anordnade tre förhandlingsmöten under 2016. Syftet med konventionen är att stärka samernas rättigheter så att de kan bevara, utöva och utveckla sin kultur, sitt språk och sitt samhällsliv så att statsgränserna utgör ett så litet störningsmoment som möjligt. Enligt konventionen ska en konventionsstats underskrift föregås av ett godkännande från Sametinget.

Med informell anknytning till Nordiska ministerrådet inleddes år 2000 en ny form av politiskt samarbete i sådana samefrågor där de berörda nordiska länderna har ett gemensamt intresse. I detta syfte sammanträdde de ministrar i Finland, Sverige och Norge som ansvarar för samordningen av samefrågor (Finland: justitieministern, Sverige: landsbygdsministern, Norge: reform-, förvaltnings- och kyrkoministern) och samsamordningsordförandena från dessa länder i Stockholm den 8 november 2016 för att diskutera de ovan angivna samefrågorna. Under mötet delade man också ut det nordiska samiska språkpriset *Gollegiella*. Målet med språkpriset är att bidra till att det samiska språket bevaras och utvecklas. Pristagarna väljs av en kommitté med representanter från Norge, Sverige, Finland och Ryssland.

Beredningen av de årliga mötena sköts av ämbetsmannaorganet för samiska frågor. Ämbetsmannaorganet består av den finska, svenska respektive norska delegationen. I varje delegation ingår minst tre tjänstemän som representerar regeringen och Sametinget i det aktuella landet. Enligt ämbetsmannaorganets regler ska ämbetsmannaorganet i syfte att bevara, utveckla och stärka den samiska kulturen behandla alla gemensamma (samnordiska) frågor som rör utvecklingen av den samiska folkgruppens språk, kultur, näringar och samhällsliv. Mötena hålls i det land som innehar ordförandeskapet i ämbetsmannaorganet. Ordförandeskapet växlar varje år och följer inte Nordiska rådets eller ministerrådets ordförandeskap. 2016 var Sverige ordförande.

Samarbete kring ländernas profilering

Norden är enligt många mätare världens bästa regionvarumärke. Det har utvecklats till det relativt organiskt utan någon strategisk och målmedveten gemensam satsning, undantaget ett flertal fristående projekt av enskilda representationer och branscher.

Strategin för Nordiska ministerrådets nordiska profilering för 2015–2018 färdigställdes i slutet av 2014. Målet med strategin är att stärka Norden och de nordiska ländernas konkurrenskraft och internationella inflytande.

De nordiska styrkorna har i strategin definierats enligt följande:

- öppenhet och en tro på att alla har rätt att framföra sina åsikter
- tillit till varandra och också till samhällets ledare
- nytänkande med satsningar på kreativitet och innovationer
- hållbar förvaltning av naturen och utveckling av dess resurser
- medmänsklighet, tolerans och övertygelsen om alla människors lika värde.

Nordiska ministerrådet har utöver strategin också en koordinator för nordisk profilering som i sitt arbete stöds av en rådgivande referensgrupp bestående av representanter för länderna. Strategin har genomförts i något långsammare takt än väntat vid ministerrådet. Olika rekryteringar, konkurrensutsättningar och grundläggande förberedelser har tagit tid.

2016 slutfördes konkurrensutsättningen av marknadsföringspartner och den öppna utlysningen för samnordiska profileringsprojekt för 2017. Dessutom understöddes samnordiska projekt som identifierats som centrala. Basverktygen, en s.k. varumärkesplattform (som modell används Finland Toolbox: toolbox.finland.fi), blir klara i början av 2017.

I genskap av ordförandeland har Finland fungerat som stöd för profileringskoordinatören och varit värd för två koordinationsmöten kring detta tema i Helsingfors, den 20 maj 2015 och den 9 juni 2016.

Ett av de största projekten bland Finlands egna ordförandeskapsprojekt gäller uttryckligen profileringsstrategin. Projektet *The Rising North*, som genomförs under 2016–2018, strävar efter att profilera Norden som en dynamisk, innovativ och lösningsorienterad företagsmiljö via startup-kunnande och startup-aktörer. Projektet uppgår till sammanlagt 1,5 miljoner euro. Den genomförande organisationen är den startup-stiftelse som står bakom Slush med samarbetspartner från alla nordiska länder. *The Rising North* gjorde 2016 en gemensam resa till Tokyo och Shanghai. Projektet offentliggjordes officiellt i oktober 2016 i New York i samband med #nordicmade-resan genom en klockringning på Nasdaq. Det fick mycket publicitet, bl.a. på webbsidan Business Insider Nordic.

<http://nordic.businessinsider.com/startup-organizations-from-around-the-nordics-are-collaborating-to-make-the-region-world-leading-in-entrepreneurship-and-tech---and-the-just-started-a-joint-nordic-fund-2016-10/>

Finland har också tagit initiativ och förespråkat att man skapar processer för samnordiska journalistbesök och får mer information om hur de fungerar. Gemensamma journalistbesök har testats först i COP21- och COP22-sammanhang kring olika cleantech-teman. I slutet av året genomfördes ett journalistbesök från USA kring temat jämställdhet mellan könen (som kontaktyta bl.a. presidentvalet i USA). Slush-dagarna inföll under besöket i Finland, liksom även ILO:s konferens *Global Gender Dialogue*. I samband med besöket i Finland gjordes också ett besök till Island och Sverige, och i Helsingfors anordnades en presentation av inflytelserika kvinnor från alla nordiska länder.

Under Danmarks ordförandeskap inleddes profileringsprojekt särskilt inom områdena kultur, livsmedelsproduktion och matkultur samt turism. Av dessa kulturprojekt genomförs under 2017 stora gemensamma uppträdanden i Southbank-området i London, och också inom området turism förekommer större gemensamma föreläsningar 2017.

BILAGOR

Nordiska ministerrådets budget för 2016

Nordiska ministerrådets budget för 2016 uppgick till 927 546 tusen danska kronor. Budgeten täcks nästan helt och hållet av de nordiska ländernas bidrag som fastställs med utgångspunkt i respektive lands BNP. De självstyrande områdena deltar inte i finansieringen av Nordiska ministerrådets verksamhet.

Landsvisa budgetandelar 2014–2016 (mn DKK till gängse pris)						
	2014		2015		2016	
Danmark	197,8	21,0 %	184,5	20,0 %	177,4	19,4 %
Finland	153,6	16,3 %	143,0	15,5 %	143,6	15,7 %
Island	6,6	0,7 %	6,5	0,7 %	7,3	0,8 %
Norge	288,3	30,6 %	290,6	31,5 %	295,4	32,3 %
Sverige	295,8	31,4 %	298,0	32,3 %	290,9	31,8 %
						100,0 %
	942,1	100,0 %	922,5	100,0 %	914,7	
Inkomster	13,1		13,6		12,9	
	955,2		936,1		927,5	

Växelkursen har varit 1 € ≈ 7,44 +/-0,01 DKK (officiellt inte så snävt 1 € = 7,46 DKK +/-2,25 %).

Budgeten för 2016 (927 546 000 danska kronor) är cirka 125 mn euro och Finlands medlemsavgift är cirka 19,6 mn euro. Därtill betalas i samband med medlemsavgifterna en utjämningsavgift som bygger på statsfördraget om tillträde till högre utbildning. Med avgiften, som för Finlands del var 3,92 mn euro, utjämnas de kostnader som högskolesystemet bär för de studerande som i sitt hemland får studiestöd för högre utbildning i ett annat nordiskt land där de studerar.

Budgeten har i förhållande till prisnivån, och särskilt i förhållande till medlemsländernas BNP, varit aningen på nedåtgående, och den bantades ned ännu mer i och med sparbeslutet för 2014–2016, sammanlagt med 8 procent (5 % + 2 % + 1 %). Budgeten för 2017 och planeringsbeslutet för 2018 utgår från en oföränderlig ram.

Budgeten för 2016 bereddes i samarbete med Nordiska rådet under 2015, då Danmark var ordförande. Under Finlands ordförandeskap 2016 gjordes för första gången på många år en ändring på 4 miljoner danska kronor i budgetindelningen under budgetåret till förmån för det nya integrationsprogrammet. Detta bidrog till att möjliggöra en mobilisering på 12,7 miljoner danska kronor under startåret för programmet. Besluten om detta fattades i juni efter att Finlands samarbetsminister informerat NR per brev. Konsulteringen skedde som en del av den kontinuerliga dialog med NR som ordföranden förde gällande beredningen av budgeten, som överlag fungerade utmärkt. Genom brevet ville man skapa ett förfarande för tillämpning av större budgetflexibilitet även i framtiden.

Budgeten för 2016, som även kan beställas i tryckt format, finns också på webben i sin helhet på svenska och som ett sammandrag på finska på adresserna:

<http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:881398/FULLTEXT05.pdf>

<http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:902830/FULLTEXT01.pdf>

Nordiska möten, seminarier och konferenser 2016

POLITISKA RIKTLINJER FÖR DET NORDISKA SAMARBETET

Statsministrarnas samarbete

- 4.2 De nordiska statsministrarnas möte i samband med Syrienkonferensen i London
- 27–28.9 De nordiska statsministrarna, Geta, Åland
- 31.10–2.11 Möten i samband med Nordiska rådets 68:e session, Köpenhamn
- 1.11 De nordiska statsministrarnas möte med NR:s presidium
- 2.11 De nordiska statsministrarna (N5)
- 2.11 De nordiska statsministrarna och representanter för de nordiska självstyrande områdena
- 2.11 De nordiska statsministrarna och de baltiska ländernas statsministrar (NB8)

Det nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet

- 2–3.5 De nordiska utrikesministrarnas möte (N5), Borgå
- oktober N5 utrikesministrarnas möte, New York
- 2.11 N5 utrikesministrarnas möte, Köpenhamn

Försvarspolitiskt samarbete

- 30–31.3 Nordefco-ministermöte, Köpenhamn
- 9.11 Nordefco-ministermöte, Köpenhamn

Samarbetet mellan samarbetsministrarna

- 2–3.2 NSK och MR-SAM, Noux
- 19.4 MR-SAM, Oslo
- 30.6–1.7 NSK och MR-SAM, Köpenhamn
- 6.9 NSK och MR-SAM, Köpenhamn
- 31.10–1.11 NSK och MR-SAM i samband med Nordiska rådets 68:e session, Köpenhamn
- 8.12 NSK, Torneå

Samarbete gällande utrikeshandel

- 2.11 Utrikeshandelsministrarnas möte i samband med Nordiska rådets 68:e session, Köpenhamn

Samarbete i utvecklingsfrågor

- 2.11 Utvecklingsministrarnas möte i samband med Nordiska rådets 68:e session, Köpenhamn

HORISONTELLA FRÅGOR

Gränshinder och att underlätta nordbornas vardag

- 18.1–20.1 Kick-off, Koventum konferencenter, Helsingör, Danmark
- 8.3 Gränshinderrådet, Köpenhamn
- 24.5 Gränshinderrådet, Köpenhamn
- 22.9–23.9 Gränshinderrådet, Köpenhamn
- 12.10 Konferens om gränshinder på arbetsmarknadsområdet – med fokus på a-kassa i Sverige, Köpenhamn
- 2.11 Gränshinderrådet, i samband med Nordiska rådets 68:e session, Köpenhamn
- 7–8.12 Gränshinderrådets möte och andra evenemang kring temat gränshinder, Torneå-Haparanda

Hållbar utveckling

Gruppen för hållbar utveckling höll två möten: Helsingfors 2.5.2016 och Köpenhamn 16.9.2016.

Ungdomssamarbete

15.3	Nordbuk1, Köpenhamn
24.4	AU 1, Köpenhamn
29.9	AU2, Helsingfors
17–18.11	Nordbuk2, Helsingfors, Kulturkontakt Nord KKN - Sveaborg
28.1	Kick off-seminarium och workshop för ungdomar för beredningen av Sillat-Broar, Åbo
26–28.9	Ungdomskonferensen Sillat-Broar, Helsingfors, Borgbacken
28–20.10	Session för Ungdomens Nordiska råd i samband med Nordiska rådets 68 session, Köpenhamn

NORDISKT SAMARBETE INOM OLIKA SEKTORER

Kultursamarbete

Kulturministermöten

30–31.3	MR-K 1, Helsingfors
2.11	MR-K 2, Köpenhamn
2–3.2	ÄK-K 1, Köpenhamn
30–31.3	ÄK-K 2, Helsingfors
14–15.9	ÄK-K 3, Åland
1–2.12	ÄK-K 4, Köpenhamn

Evenemang

27–28.1	Kick-off-seminarium för Finlands treåriga prioriteringsprojekt, Åbo
27.1	Ungdomscafé, Åbo
9–10.2	Seminarier Digitala samlingar – för ett öppnare Norden
2.5	Sidoevenemang om uttrycksfrihet i kulturen i anslutning till Unescos konferens för yttrandefrihet – Re-shaping Cultural Policies, Helsingfors
26–28.9	Ungdomskonferensen Sillat-Bridges-Broar-Broer, Helsingfors
13–14.10	Mer arkitektur – arkitekturen som en resurs i den nordiska kulturen, Helsingfors
29–30.10	De nordiska länderna på bokmässan i Helsingfors, debattmöte: Poetry countering Hate Speech
9.11	Seminarier Diversitet och hållbar utveckling som en del av den nordiska kulturpolitiken, Helsingfors

Samarbete på utbildnings- och forskningsområdet

Ministerrådet för utbildning och forskning (MR-U),

Ämbetsmannakommittén för utbildning och forskning (ÄK-U)

17.2	ÄK-U1, Köpenhamn
5.4	MR-U1, Vanda
8.6	ÄK-U2, Köpenhamn
14.9	ÄK-U3, Borgå
2.11	MR-U2, Köpenhamn
7.12	ÄK-U4, Köpenhamn

Konferenser och andra evenemang

21.1	Nordic@Bett, London
7.4	Språkparlamentet 2016 – det föränderliga språklandskapet i Norden, Helsingfors
14.6	Student-centred approach and the quality of degree education, Helsingfors
25–26.8	Framtidens mobilitet och samarbete i Norden. Seminarium för experter inom högskoleutbildning och yrkesutbildning, Helsingfors
22.9	Pedagogy in Early Childhood Education and Care, Helsingfors
26–28.9	Ungdomskonferensen Sillat-Broar-Bridges, Helsingfors
22.11	Nordic Open Science Forum, Helsingfors

Miljö

- 8.3. ÄK-M, Ämbetsmannakommittén för miljöfrågor Köpenhamn,
- 27.4. Nordiskt Ministerråd för Miljö, MR-M, Borgå
- 18.5. ÄK-M, videomöte
- 31.8. -1.9. ÄK-M, Kasnäs
- 1.11. ÄK-M, Köpenhamn
- 2.11. MR-M, Köpenhamn
- 2.11. NR:s Utskott för ett hållbart Norden och MR-M:s möte, Köpenhamn

Näringslivs-, energi- och regionalpolitik

Möten i ämbetsmannakommittén för näringsliv (ÄK-N) och andra händelser under ordförandeskapsåret

- 17.2 ÄK-N, Helsingfors
- 14–15.4 Gemensamt strategiseminarium för ÄK-N:s och Nordisk Innovations styrelse och ÄK-N, Köpenhamn
- 2.6 ÄK-N, Köpenhamn
- 3.6 Nordic manufacturing workshop, Stockholm
- 8–9.9 Carina Christensens (NI) besök i Finland
- 27–28.9 Gemensamt strategiseminarium för ÄK-N:s och Nordisk Innovations styrelse och ÄK-N, Köpenhamn
- 1.11 Planeringsmöte för programmet för näringslivs- och innovationspolitik, Köpenhamn
- 21.11 Nordic Conference – Global Value Chains, anförande, Köpenhamn
- 24.11 Planeringsmöte för programmet för näringslivs- och innovationspolitik, Helsingfors
- 7–8.12 ÄK-N:s studieresa till Bryssel och ÄK-N:s möte

Möten i ämbetsmannakommittén för energi (ÄK-E)

- 8.3 ÄK-E, Köpenhamn
- 7–8.6 ÄK-E, Helsingfors
- 6–7.9 ÄK-E samt gemensamt möte mellan ÄK-E:s och Nordisk energiforsknings styrelse, Köpenhamn
- 13.12 ÄK-E, Köpenhamn

Arbetsgrupperna för elmarknad, energieffektivitet och förnybar energi inom ÄK-E sammanträdde flera gånger.

Möten i ämbetsmannakommittén för regionalpolitik (ÄK-R) och andra händelser under ordförandeskapet

- 6.4 ÄK-R, Helsingfors
- 15.6 ÄK-R, Vasa
- 22–23.11 Nordregio forum och MR-NER, Helsingfors
- 14.12 ÄK-R:s och Nordregios styrelses gemensamma möte, Stockholm
- 15.12 ÄK-R, Stockholm

Dessutom hölls flera förberedande möten av olika sammansättningar.

Nordiskt samarbete inom ekonomi- och finanssektorn

- 28.10 MR-FINANS, de nordiska finansministrarna. Ständerhuset, Helsingfors

Jord- och skogsbrukssektorn samt fiske- och livsmedelssektorn

- 28–29.6 MR-FJLS, Åbo
- mars ÄK-FJLS verkställande kommitté, Köpenhamn
- juni ÄK-FJLS verkställande kommitté, Åbo
- september ÄK-FJLS verkställande kommitté, Åland
- 26.4 ÄK-FJLS jord- och skogsbrukstjänstemän, Köpenhamn
- 23–24.11 ÄK-FJLS jord- och skogsbrukstjänstemän, Bryssel
- 30.3 ÄK-FJLS ämbetsmannakommittén för livsmedel, Köpenhamn

- 20.10 ÄK-FJLS ämbetsmannakommittén för livsmedel, Helsingfors
- 28.4 ÄK-FJLS ämbetsmannakommittén för fiskeri, Åbo
- 2.11 ÄK-FJLS ämbetsmannakommittén för fiskeri, Helsingfors

Nordisk kommitté för lantbruks- och matforskning NJK

- februari NJK telefonkonferens
- 7.6 NJK, Helsingfors
- 2.11. NJK, Stockholm

I slutet av juni hölls också ett gemensamt möte med Sverige och Norge om nordiska renfrågor.

NordGen

Seminarium om utkast till en långsiktig strategi för NordGens växtsektor 8.2 i Alnarp och i maj "Workshop om nordisk brugsgenbank"

- 27–28.10 Nordiskt vatten- och hälsönätverksmöte
- 23–24.11 Nordisk expertkonferens om antibiotikaresistens, Helsingfors

Nordiskt samarbete om mat

- 18.3 Seminariet Sustainability in Nordic Professional Kitchen, i samband med den professionella matmässan Gastro, Helsingfors
- 18.8 Nordiskt seminarium om matkultur och matfostran i samband med Delikatessernas Finland, som fokuserar på närproducerad mat (tillsammans med Kulturkontakt Nord), Helsingfors
- 10–13.10 FM-tävling i hantverksmat (öppen för deltagare också från andra nordiska länder), Yrkeshögskolan Novia, Raseborg
- 17.3 Styrgruppsmöte för programmet Ny nordisk mat III, Helsingfors
- 15.9 Styrgruppsmöte för programmet Ny nordisk mat III, Åland (under Ålands skördefest)

Social- och hälsopolitik, inklusive jämställdhetssamarbete

- 27.4 MR-S social- och hälsovårdsministermöte och en politisk dialog med Nordiska rådet, Vanda
- 28.1 ÄK-S trojkamöte för ämbetsmannakommittén för social- och hälsovårdspolitik, Åbo
- 24–25.2 ÄK-S möte, Enare
- 26.5 ÄK-S trojkamöte, videokonferens
- 15–16.6 ÄK-S möte, Mariehamn
- 4–5.10 ÄK-S möte, Köpenhamn
- 1.11 ÄK-S trojkamöte, Köpenhamn

- 9.3 Seminarium om genomförandet av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning i Norden, Helsingfors
- 14–16.4 Seminarium om e-hälsa, M/S Mariella
- 15.5 Möte för nordiska nätverket för sällsynta sjukdomar, Helsingfors
- 7–9.6 Nordisk arbetsmiljökonferens, Tammerfors
- 16.6 Seminarium om frågor som gäller romer, Helsingfors
- 25–26.8 Seminarium om specialiserad sjukvård och kliniska studier, Vanda
- 30.8 Möte för nordiska nätverket för sällsynta sjukdomar, Helsingfors
- 5–6.9. Konferens om arbetets nya former och kvinnor i arbetslivet, Helsingfors
- 18–21.9 Konferensen Safety 2016 – 12th World Conference in Injury Prevention and Safety Promotion, Tammerfors
- 20–21.9 Konferens om beredskapsfrågor, Tammerfors
- 16–17.11 Konferensen Nordic Welfare States and Public Health – A Need for Transformative Change?, Helsingfors
- 17–18.11 Folkhälsoarenans möte, Helsingfors

12–13.12 Möte kring det nordiska projektet för harmoniseringen och jämförbarheten av data inom prehospital akutsjukvård, Helsingfors

Jämställdhetssamarbete

- 3.10 MR-JÄM jämställdhetsministrarnas möte samt de baltiska ländernas och de nordiska jämställdhetsministrarnas (NB8) möte, Helsingfors
- 28.1 ÄK-JÄM trojkamöte för ämbetsmannakommittén för jämställdhetssamarbete, Åbo
- 19.4 ÄK-JÄM möte, Köpenhamn
- 13–14.6 ÄK-JÄM möte, Mariehamn
- 22.8 ÄK-JÄM trojkamöte, Köpenhamn
- 28–29.11 ÄK-JÄM möte, Helsingfors
- 16–18.3 I samband med Committee on the Status of Women (CSW): ministerpanel, inofficiellt möte och ett nordiskt sidoevenemang, New York
- 2.5 Sidoevenemanget Freedom of speech and gender equality: Time for news media to step up! kring jämställdhet mellan könen i medierna i samband med Unescos konferens på världsdagen för pressfrihet i Helsingfors
- 5–6.9 Konferensen The Future of Work and New Forms of Work from the Global and Nordic Perspectives kring arbetets nya former, Helsingfors
- 15.9 Seminariet Jämställdhet och makt, Köpenhamn
- 13–14.10 Konferensen Female Genital Mutilation and Cutting. A Matter of Human Rights and Gender Equality, kring könsstympning av flickor, Helsingfors
- 26.10 Konferensen Norden – en gemensam marknad för människohandel, Helsingfors
- 30.11 Konferensen Confronting Gendered Violence: Focus on Perpetrators om nordiska modeller för att stoppa familjevåld, Helsingfors

De viktigaste nordiska mötena och projekten – gemensamma för sektorerna

- 27–28.1 Konferensen Hur mår du Norden? – Hållbarhet genom välfärd, kultur och jämställdhet (ett samarbete mellan SHM/MR-JÄM, MR-S samt UKM, ANM), Åbo
- 14–15.6 Seminarium om hälsa, omsorg och jämställdhet (1 samarbete ÄK-JÄM och ÄK-S), Mariehamn
- 26–28.9 Ungdomskonferensen Sillat-Broar (ett samarbete mellan bl.a. UKM, SHM), Helsingfors
- 31.10–3.11 Nordiska rådets session, Köpenhamn
- 29–30.11 Konferensen Global Gender Dialogue (ett samarbete mellan ILO, NMR, SHM, ANM), Helsingfors

Samarbete om arbetslivet

- 29.11 MR-A ministerrådet för arbetsliv, Helsingfors
- 7–8.4 ÄK-A ämbetsmannakommittén för arbetsliv, Helsingfors
- 11.10 ÄK-A, Köpenhamn
- 9–10.3 Arbetsmarknadssektionen, Stockholm
- 7–8.9 Arbetsmarknadssektionen, Helsingfors
- 4–5.4 Sektionen för arbetsrätt, Helsingfors
- 10–11.10 Sektionen för arbetsrätt, Västmannaöarna, Island
- 5–6.4 Arbetsmiljösektionen, Helsingfors
- 26–27.9 Arbetsmiljösektionen, Stockholm
- 29.9 Den nordisk-baltisk-polska EU-informationsgruppen, Bryssel

Lagstiftningssamarbete och annat rättsligt samarbete

- 21.6 MR-LAG, ministerrådet för rättssamarbete, Kotka
- 11.3 ÄK-LAG ämbetsmannakommittén för rättssamarbete, Helsingfors
- 28.4 ÄK-LAG, Helsingfors
- 11.11 ÄK-LAG, Helsingfors

Justitieministermöten mellan de nordiska och de baltiska länderna hålls i allmänhet vartannat år. 2016 hölls ett justitieministermöte 22–23.9 i Tallinn.

ÖVRIGT NORDISKT SAMARBETE

Konsumentfrågor

Nordiska konsumentgruppen sammanträdde en gång under 2016, Helsingfors

Trafik

- 1.2 Lansering av Aurora-projektet i Muonio
- 21.4 Konferensen Transformation to a Low-carbon Society – the Future Economy of Norway i Oslo. Kommunikationsministerns tal kring temat Digital background for the new transport code
- 8.8 Norges trafikminister Ketil Solvik-Olsen besökte Finland
- 7.9 Norskt statsbesök i Finland, i samband med vilket det i Helsingfors anordnades ett finsk-norskt företagsseminarium, Game on Workshop. Under besöket diskuterade minister Berner med Norges näringsminister Monica Mæland
- 9.11 Årsforumet för EU:s Östersjöstrategi och seminariet Nordic transport infrastructure i Stockholm, som Sveriges infrastrukturminister Anna Johansson stod värd för
- 10.12 Trafikrådets möte i Bryssel, i samband med vilket Finland anordnade en gemensam middag för de nordiska och baltiska länderna 9.12.2015

Polissamarbete

- 2–3.6 Möte för högre polischefer, Hoel gård, Norge
- 31.8–2.9 Möte för högre polischefer, Spetsbergen, Norge
- 15–16.11 Poliskonferensen Transnational Criminality and Migration as Future Threats, Helsingfors

Samarbete inom räddningsarbetet

- 21.9 Nordiskt ministermöte, Helsingfors
- 12.4 Möte för avdelningscheferna, Helsingfors
- 20–21.6 Möte för högre chefer inom räddningstjänsten, Mariehamn

EU-NU-projektet för utveckling av det nordiska modulsamarbetet (finansiering från kommission DG ECHO) färdigställdes

Samarbete inom gränssäkerhet

- 12–13.9 Nordic Coast Guard-forumets chefsmöte (Conference), Köpenhamn